

SLOVENEK

Inserati:
Enostopna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 50 v
za dva- in večkrat . . . 45 v
pri večjih naročilih primeren sopust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostopna pettivrsta K 1—
Izhaja vsak dan izveniški nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vzeti red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Seja načelstva S. L. S.

se vrši

v torek 16. aprila t. l.

ob 2. uri popoldne v Katoliški Tiskarni I. nadstropje.

Povabljeni so tem potom vsi gg. člani načelstva. —

Ljubljana, 11. aprila 1918.

A. Kalan
t. č. načelnik.

naših rojakov. Pravičnost naše stvari, slo-
žna volja Slovanov na severu in na jugu in
nepremagljivi duh časa nam jamčijo za
uspeh.

V Pragi bomo priredili v soboto ma-
nifestacijo naše neomajljive odločnosti in
protest proti tistem načinu vladanja, ki
vidi in ima smisel le za Nemce in Ma-
žare, vse druge pa zapostavlja, žali in črni.
Z dvignjeno glavo kljubujemo tej eksklu-
zivnosti pričakujoč, da se nam pridružijo
vsi, ki jih zaslepljena ošabnost in kazniva
kratkovidnost v zvezi s slabo voljo poni-
žuje in zatira. Udeležniki te manifestacije
bi v svoji sredi z veliko radostjo pozdra-
vili odposlance jugoslovanskih sobojevni-
kov, tam bi čuli novo obljubo češkega na-
roda, da hoče v trpljenju in v veselju
vztrajati na strani Jugoslovancov. Nemo-
teni po napadih zadnjih dni nadaljujemo
svoj pohod, radostni in ojačeni v veri, da
ostane naša falanga neprodorna in naša reč
nepremagljiva.

Češki svaz Jugoslovancem.

Poslanca Stanek in Tusar sta pisala v
imenu Češkega svaza načelniku Jugoslo-
vanskega kluba dr. Korošču:

»Za zopetno zatrdilo vztrajnega orož-
nega bratstva tudi v bodočih bojih, da se
zagotovi samostojno življenje narodov, ki
jih mi in Vi zastopate, sprejmi in sporoči
članom Jugoslovanskega kluba izraz naše
najsrdnejše zahvale ter ponovno obljubo,
da je ves češki narod trdno odločen stre-
miti v zvezi z Jugoslovanci po tistem me-
stu, ki gre Slovanom v monarhiji kot ena-
kovrednim in samostojnim narodom in ki
si ga upajo priboriti kljub neblagohotnosti
svojih sovražnikov. Čehe in Jugoslovane
bo vsa sovražnost proti njih narodnim in
postavnim pravicam, ki jih imajo do neod-
visnega stališča proti vsakemu jerobstvu
in tujemu gospodstvu med svobodnimi na-
rodi in državami, še pristronejše zvezala.
Naše sloge in vzajemnosti ne more nihče
razbiti. Vsak poskus jih še tesneje spaja.
V neomajni zvestobi in skupnosti se ho-
čemo združeno boriti za bolj budočnost

LISTEK.

31

Nevidni človek.

Angleški spisal H. G. Wells. — Prevel I. M.
(Dalje.)

»Peklenko sredstvo je,« je rekel
Kemp.

»Prebudil sem se znatno poživljen in
nekam razdražljiv. Saj veš!«

»Poznam to snov.«

»Nekdo je trkal na vrata. Bil je moj
hišni gospodar z grožnjami in povpraše-
vanji, star poljski žid v dolgem sivem pla-
šču in mastnih copatah. Bil je prepričan,
da sem ponoči trpinčil mačko — jezik
starke se je marljivo gibal. Po vsej sili je
hotel vedeti vse o tej reči. Postave naše
dežele o živem seciranju so stroge, je re-
kel, on je lahko odgovoren za to. Utajil
sem mačko. Potem pa se je tresenje ma-
lega plinovnega stroja čutilo po celi hiši, je
rekel. To se ve, je bilo res. Zrinil se je
mimo mene v sobo, pogledaval preko svo-
jih srebrnih očal, in naenkrat se me je
polastil strah, da ne bi odnesel nekaj mo-
je skrivnosti. Skušal sem se držati med
njim in osredotočujočim strojem, ki sem
ga bil pripravil, pa to ga je naredilo še
bolj radovednega. Kaj sem vendar delal?

Zakaj sem vedno sam in skrivnosten? Ali
je bilo postavno? Ali nevarno? Plačeval
nisem drugega kakor običajno najemščino.
Njegova hiša je bila vedno na dobrem gla-
su — dasi v slabi sosesčini. Kar me je na-
enkrat minula dobra volja. Rekel sem mu:
naj se pobere iz sobe. Začel je prosvedo-
vati, govoriti, da ima pravico, priti v so-
bo. Kakor bi trenil, sem ga zgrabil za
ovratnik — nekaj se je strgalo — in zletel
je na hodnik. Zaloputnil in zaklenil sem
vrata in se trepetajoč vsedel.

»Zunaj je vzdignil silen hrušč, ki se
pa nisem zmenil zanj, in čez nekaj časa je
odšel.

»Ali to je pritiralo mojo zadevo do
krize. Nisem vedel, kaj je nameraval storiti,
niti kaj je imel moč storiti. Preseliti
se v novo stanovanje bi pomenilo odloži-
tev — jaz sem pa imel vsega skupaj ko-
maj dvajset funtov na tem božjem svetu,
po večini na banki — in si nisem mogel
privoščiti tega. Izginiti! Tej misli se ni bi-
lo mogoče vpirati. A potem bi mi preiskali
in pretaknili sobo.

»Spričo misli, da bi bilo mogoče, da
bi se moje delo prekinilo ali izpostavilo
ob svojem vrhuncu, me je obšla jeza pa
delavnost. Pohitel sem s svojimi knjiža-
mi, z zapiski in čekovno knjižico iz hiše
— klatež jih ima zdaj — ter jih poslal iz
najbližje poštne urada na neko hišo v
Great Portland Streetu, kamor je bilo mo-

goče pošiljati pisma in zavoje. Skušal sem
se brez šuma izseliti. Prišedši zopet do-
mov, sem srečal gospodarja, ko je šel mir-
no po stopnicah navzgor — slišal je vrata
zapreti, menim. Ti bi se smejal, videti ga,
kako je poskočil v stran, ko sem jo pri-
mahal za njim. Debelo je zijal v mene, ko
sem šel mimo njega, in cela hiša se je po-
tresla, ko sem zaloputnil vrata za seboj.
Slišal sem ga, kako je prišel obotavljaje v
moje nadstropje, postal, pa zopet odšel.
Jaz pa sem se na mestu lotil svojih pri-
prav.

»Vse je bilo storjeno tisti večer in ti-
sto noč. Ko sem bil še vedno pod bolesni-
nim, opojnim vplivom zavžite snovi, ki
vzame krvi barvo, se je čulo opetovano
trkanje po vratih. Prenehalo je, stopinje so
odhajale in se vračale in trkanje se je pri-
čelo iznova. Nekdo je poskusil poriniti
nekaj pod vrata — moder papir. To me je
razdražilo; vstal sem, stopil k vratom in
jih na stežaj odprl. »No, kaj pa je?« sem
rekel.

»Bil je moj hišni gospodar z odpove-
djo stanovanja ali kaj. Podal mi jo je, opa-
zil nekaj čudnega, kakor mislim, na mojih
rokah in me pogledal v obraz.

Za trenutek je ostmel. Nato pa je
nekaj nerazumljivega zavpil, izpustil sve-
čo in pisanje obenem ter opotekaje odšel
po hodniku proti stopnicam.

»Zaprli sem vrata, jih zaklenil in sto-

pil k zrcalu. Tedaj sem razumel njegovo
grozo. Moj obraz je bil ves bel — bel
kot zid.

A bilo je strašno. Nisem pričakoval
trpljenja in bolečin. Noč je bila huda; ob-
hajal me je grozljiv strah, čutil sem se bol-
nega in omedlevica se je lotevala. Pa
stisnil sem zobe, dasi me je koža, celo telo
začelo peči kakor ogenj, in sem ležal
mirno kakor mrtev. Zdal sem razumel, za-
kaj da je mačka tako mjavkala, dokler
je nisem kloroformiral. Na srečo sem živel
v sobi sam in brez potrebe. Bili so tre-
nutki, ko sem ihtel, stokal, govoril. Pa bil
sem neupogljiv. Onesvestil sem se in se
ves slaboten prebudil v temi.

Belečine so prešle. Mislim sem že, da
se morim samega sebe, in mi ni bilo maz
za nič. Nikdar ne pozabim tistega jutra in
čudne groze, ki me je obšla, ko sem videl,
da so mi roke postale kakor meglenasto
steklo, in da so postajale ko sem jih opa-
zoval vedno svetlejšje in tanjše, dokler sem
naposled mogel videti skozi nje nered po
sobi, dasiravno sem zaprl svoje prozorne
očesne vejice. Udje so mi postali steklasti,
kosti in žile so izginile, in tenki beli živi
so šli najnazadnje. Skripal sem z zobmi in
ostal miren ko konca. Navsezadnje so
ostale vidne le še mrtvi špice bledobelih
nohtov na rokah pa rjavi madež od neke
kisline na prstih.

(Dalje.)

Nova nemška taktika.

Maribor, 9. aprila.

Naši Nemci so popolnoma izgubili ravnotežje. To more opazovati vsakdo, ki čita njihovo časopisje. Jugoslovanski pokret, ki je prevzel s tako elementarno silo vse sloje našega naroda, jih je spravil popolnoma ob vsako trohico razsodnosti. Sicer pamet, razsodnost in kriterij niso bili našim Nemcem nikdar lastni v posebni meri. Njih obzorje navadno ni segalo preko mej mestnih občin, na katere se je raztezala ali omejevala njihova moč. Toda jugoslovanski pokret jih je spravil še ob ono malo mero razsodnosti in pameti, ki so jo morda imeli poprej. Zgodovina nas uči, da oni, ki opira vso moč na brutalno silo, te moči ne bo dolgo ohranil. Pri tem je vseeno, če je to posameznik, stranka, kasta ali narod. Resnica ostane, da se vlada, ki se opira na golo nasilje, ne more dolgo vzdržati. Trajna more biti samo vlada, ki črpa svojo moč iz neke moralne sile in ne iz kazenskih paragrafov, ječ, policije, žandarjev, rablja in vislice. Te čisto enostavne zgodovinske resnice naši Nemci ne poznajo in vsa njih državniška in politična modrost se izpolnjuje v tem, da kličejo na pomoč policijo, državnega pravdnika in rablja. Ko so pa končno uvideli, da tudi s temi sredstvi ne opravijo proti našemu narodu ničesar, so se zaleteli k — nasilju. Koroški Nemci so v »Bauern-Zeitung«, zagrozili, da bodo pobili »Hetzpfaffen« in razrušili župnišča, štajerski Nemci pa mislijo, da dosežejo svoj namen z razbijanjem slovenskih shodov. Najprej so Nemci mislili, da paralizirajo utise slovenskih shodov za deklaracijo s svojimi protishodi. Toda vsi ti shodi so se končali zelo klaverno, ker ni na nobenem bilo preko par stotin zborovalcev, dočim so jih naši shodi šteli na tisoče. Ko so končno uvideli vso svojo onemoglost in brezuspešnost svojega protirovanja, jih je to pripravilo do zbesnelosti. Da imajo ti Nemci količkaj razuma in razsodnosti, ne bi šli motiti slovenskega shoda v popolnoma slovenskem in to narodno-zavednem slovenskem kraju. In vendar so minulo nedeljo udri v št. Janž ob Sp. Dravogradu, kjer ni niti enega Nemca ali nemškutarja. Primerjajmo samo postopanje Slovencev z onim Nemcem! Nemci so sklicali shod v št. Ilj, kraj, ki je, izvzemši nekaj po »Südmark« naseljenih Nemcev, popolnoma slovenski. Slovincem bi bilo treba samo namigniti in zbralo bi se bilo v št. Ilju toliko naših ljudi, da bi se bila peščica nemških zborovalcev kar poizgubila med njimi. Toda ni smo Nemce pustili, kaj zborujejo mirno in sklepajo proteste, kakor se jim ljubi. Mi rešitve svojega narodno-državnega programa ne pričakujemo od sile, a najmanj od nasilja, pač pa verujemo v njega uresničenje vsled njegove moralne opravičenosti. Alfa in Omega nemške politične modrosti pa je sila in surovo nasilje. In s tema mislijo preprečiti silni jugoslovanski pokret med štajerskimi in koroškimi Slovinci. Koroški Nemci so po celovški »Bauernzeitung« naznanili, da začnejo s poboji slovenskih duhovnikov in rušenjem župnišč, štajerski Nemci pa so minulo nedeljo, dne 7. t. m. s pomočjo svojih vrednih bratcev iz Koroške poskusili, da bi začeli gornjo napoved praktično uveljavljati. Mobilizirali so vse razpoložljive sile od Maribora do Celovca, od Sp. Dravograda do Celja, a namen jim je bil, da razbijajo slovenski shod, ki pa v resnici ni več bil navaden shod, ampak že pravi ljudski tabor. Tako je naše zborovanje v št. Janžu krenilo tudi »Marburgerica«. Pribrumeli so na shod mirnih Slovencev kakor pravi divjaki in doživeli sprejem, na zakoraknega pač niso bili pripravljeni. Posrečilo se jim je sicer doseči, da je bil shod eno uro prej zaključen, nego bi bil sicer, a ta uspeh jih je drago stal. Mogli so se uveriti, da z nasiljem ne opravijo ničesar in da naše ljudstvo ne pozna šale. Graška »Tagespost« je svoj čas priobčila pod naslovom »Jug gori« članek, v katerem je priznala, da je ves slovenski jug v plamenu, a je skušala dokazati, da je to e plamen slame. Udeleženci raznih naših shodov in posebno onega v št. Janžu ob Sp. Dravogradu minulo nedeljo so se mogli prepričati, da to ni nikaka slama več, ampak, da je jugoslovanska misel že po-

polnoma prevzela ves naš narod, vsakega našega človeka.

Vprašamo se seveda: Kaj nameravajo Nemci s svojo najnovejšo nasilno taktiko? Na, odgovor seveda ni težak. Njih namen je, preprečiti nadaljne shode. Oni računajo očitno, da bo vlada prepovedala daljne shode, ako se bodo Nemci udeležili še par shodov na način, kakor minulo nedeljo v št. Janžu? In če tudi? Ali bodo Nemci s tem dosegli svoj namen: da se prepreči nadaljnje širjenje narodne zavesti in predvsem jugoslovanske ideje med našim ljudstvom? Tu je pač zaman ves trud. Pokreta, ki je zašel med našim ljudstvom, ne zaustavi nobena sila več in vsa protirovanja in vsa nasilstva, ki naj že pridejo od katerekoli strani, ostanejo le Sisifovo delo.

Lloyd George — Asquith.

London, 9. aprila 1918.

Najstarejši evropski parlament, angleški, je doživel danes zopet svoj veliki dan. Razpravljali so o položaju na bojišču, tako v spodnji hiši kakor tudi v hiši lordov. Razpravljali so o podaljšanju vojaške dolžnosti v Angliji do 50. oziroma do 55. leta in o uvedbi vojaške dolžnosti na Irskem. Razpravo je uvedel

ministrski predsednik Lloyd George, ki je med drugim rekel: Vstopili smo v najbolj kritičen oddelek sedanje strašne vojske. Usoda države, Evrope in svobode celega sveta zavisi od uspeha, kako bomo zadnjemu teh napadov kljubovali.

Lloyd George se peča nato z okoliščinami, ki so privedle do sedanjega vojaškega položaja in je nadaljeval: Nemci so sicer prepeljali z vzhoda na zahod znatno število divizij, če tudi so jih Avstriji nekoliko podpirali, so bili, ko se je pričela biti bitka, nekoliko slabšeji v pehoti, mnogo slabšeji v konjenici, slabšeji s topovi in, o tem ni dvoma, slabšeji v zraku. Koristil pa je začetni uspeh napadalcev; vedli so, kje naj napadejo; koristilo jim je enotno višje poveljstvo in suho, megleno vreme. Položaj je bil takrat kritičen, ko je sovražnik med 3. in 5. angleško armado prebil, a sijalen nastop naših čet je zopet upostavljal zvezo med obema armadama. Vojni kabinet je odpoklical poveljnika 5. armade Gengha iz vojne službe, dokler se dejstva ne preiščejo. Hitri nastop francoskih rezerv toplo priznavamo.

Sovražniku se je do zdaj ponesrečil njegov glavni namen, da loči angleško od francoske armade. Zločinsko bi se pa varali, če bi važnost njegovega namena podcenjevali. Kabinet je vse storil, da privede ojačbe. Angleške izgube se še niso natančno doznale, a general Haigh je izjavil, da je to nemogoče, kar trde Nemci. Sovražnik se je odločil, da letos dožene vojaško odločbo. Vse zavisi od najsrajnejše izrabe naših sil do konca, kar z ameriško pomočjo zmoremo.

O imenovanju generala Focha je rekel Lloyd George: Ko se je pričela biti bitka, niso bile le vlade, marveč tudi poveljniki na bojišču o potrebi enotnega strategičnega postopka na bojišču tako prepričani, da so pritrdili, naj vodi strategično Foch vse zvezne armade na bojišču. Foch pripada najspodobnejšim evropskim vojakom. Lloyd George je nato rekel, da če bi ne bile francoske in italijanske divizije v Italiji, bi lahko avstrijska armada vrgla vse sile na zahodno bojišče. Solunsko armado je sedanja vlada znižala za dve diviziji. V Mezopotamiji stoji le ena bela divizija, v Egiptu pa tri; druge divizije so indijske ali pa mešane. Vojaška odločitev, za katero se je letos odločil sovražnik, pomenja trajno bitko od Severnega morja do Adrije. Sovražnik je napadel na višku svoje moči. Mogočen zaveznik nas je zapustil, drugi mogočni zaveznik pa ne more vreči niti ene desetine svoje sile na tehtnico.

Lloyd George se je pečal nato s predlogi, kako nadomestiti moštvo. Vojaška starost naj se zviša do 50. leta, pri posebno sposobnih možeh pa do 55. leta; službena dolžnost naj se tudi na Irsko razširi.

Vlada namerava zahtevati, naj parlament precej sklene samovlado Irski. Lloyd George je obžaloval, ker mora vlada tako hude ukrepe predlagati. Končal je: Če hočemo doseči, da se izognemo večletni vojski, moramo to bitko dobiti, za kar moramo vse sile zastaviti.

Z ozirom na pomoč Amerike je Lloyd George rekel: V Ameriki urijo veliko vojakov. Zavezniki so pričakovali, da bodo spomladi v Franciji razpolagali z veliko ameriško armado, a urili so jo dlje, kakor se je pričakovalo. Če hoče Amerika te divizije izpolniti, bi se te čete ne mogle z znatnejšo silo udeleževati sedanje bitke ali sedanje vojske, da si lahko sedanja bitka vojsko odloči. Bakerju in potem Wilsonu smo za to gotove reči predlagali.

Lloyd George je koncem koncev svojega govora rekel: Če to bitko izgubimo, se vojska še ne bo končala, ker toliko časa, dokler se bomo na morju vojskovali, ne sprejmemo nemškega miru. Ako pa, kar verujem, bitko dobimo, je usoda prusaštva zapečatena.

O uvedbi službene dolžnosti na Irskem je rekel: Boj, katerega bijemo, je ravno tako ali pa še bolj, kakor angleški, irski. Irsko je po svojih poslancih glasovala za vojsko in jo podpirala. Amerika se vojskuje, tam pa živi več Ircev, kakor v Angliji, in podvrženi so vojaški dolžnosti, kateri so podvrženi tudi Irski, ki žive v Veliki Britaniji in v Kanadi. Vojaška službena postava se namerava v Irski uvesti s tistimi pogoji, kakor v Veliki Britaniji.

Asquith.

Po govoru Lloyd Georgea je govoril Asquith, ki je rekel: Reč zaveznikov ni bila še nikdar v taki nevarnosti, v kakršni je zdaj; le z največjim naporom jo je mogoče rešiti. Zbornica bo vse žrtvovala, da obvaruje svet najtežje katastrofe, ki ga je kdajkoli zadela. Govornik poziva, naj v tem smislu razpravlja o predlogi.

Govornik Ircev.

Irski nacionalist Dewlin je predlagal, naj se razprava odgodi. Blazno je, ker Anglija Irski usiljuje službeno dolžnost.

Lloyd George je prosil, naj se predlog odkloni.

Novi predsednik irske stranke Dillon je podpiral Dewlinov predlog. Po enourni razpravi o Dewlinovem predlogu se je s 310. proti 85. glasovom sprejel predlog vlade o koncu razprave; Dewlinov predlog so s 322. proti 60. glasovom zavrgli in nadaljevali prvo branje zakonskega načrta.

Lord Curzon

je v zbornici lordov podal o nemški ofenzivi izjavo. Rekel je: Kabinet je precej vse storil in nadomestil izgube. Ojačbe so čez Kanal precej pošiljali; do 30.000 mož so poslali vsak dan na bojišče. Topov in vojnega blaga smo veliko izgubili, a ne toliko, kakor trde sovražna poročila. Munijski minister je izjavil, da brez truda lahko precej vse izgube nadomesti. Sovražnik, kateremu je zdaj ravnotežje na zahodnem bojišču ugodnejše, kakor kdajkoli prej, je pričel biti vrsto bitk z namenom, da pripori odločilno zmago. Prisiljen je, da tako nastopa z ozirom na gospodarski položaj v Nemčiji in še bolj v Avstriji; izčrpani so in naveličani vojske njegovi glavni zavezniki; ve, da bodo vsak mesec prihajale nove, izurjene čete na bojišče. Trenutno ugodni položaj namerava izkoristiti ne glede na žrtve ljudi. Kriza lahko traja še več tednov in mescev, a Angleži računajo z načrti, da se bo bila vojska tudi v letu 1919. Vlada bi slabo izpolnjevala svojo dolžnost, če bi se s svojimi dosedanjimi ukrepi zadovoljevala in je zato izdelala postavbo o nadomestilu moštva.

Clemenceau-Czernin.

»Münchener Neueste Nachrichten« poročajo: Clemenceau je objavil novo noto, v kateri trdi, da je grof Czernin lagal, ker je trdil, da je nekaj prej, predno se je pričela tretja ofenziva, Clemenceau vprašal, če je pripravljen na pogajanja. Clemenceau zopet odločno trdi, da temu ni bilo tako in se sklicuje na noto pl. Revertera. Clemenceau tudi zanikava, da so se zopet pričeli razgovarjati na njegovo prošnjo in se sklicuje na dejstvo, da je zadevo dobil v roke šele 18. novembra 1917, en dan pozneje, ko je prevzel vojno ministrstvo. Obvestilo je bilo datirano z 10. novembrom in je bilo določeno Clemenceaujevemu predniku. Clemenceau tudi zanikava, da je bil grof Armand njegov zaupnik, češ, videl ga je samo enkrat, pred 15. ali 20. leti. Važen je v Clemenceaujevih izjavah sledeči odstavek:

»Kdo naj verjame, da je bil potreben gospod pl. Revertera, da dobi grof Czernin jasnost v vprašanju, o katerem je že avstrijski cesar sam spregovoril zadnje besede? Cesar Karel je namreč v pismu marca 1917 pritrdil upravičenim zahtevam Francije z ozirom na Alzacijo-Loreno in je pismo lastnoročno kontratsigniral. V drugem cesarskem pismu se je pribilo, da cesar postopa složno s svojim ministrom.

Dunaj, 10. Tu se uradno izjavlja, da francoska vlada s svojimi trditvami laže.

Stockholm, 10. Splošno se pričakuje, da bo Clemenceau moral odstopiti, ker se je potegoval za mir.

Mirovno posredovanje španskega kralja.

Dunaj, 10. aprila. Clemenceau je v svojem znanem komuniqueju govoril o osebnosti veliko višjega čina, kakor je grof Czernin, ki je delala na mir. Misli je na španskega kralja, ki je v resnici večkrat poskušal doseči razgovore med državami, ki se med seboj vojskujejo. Nedavno je tudi ameriški profesor an Anderson pri Czerninu, Andrassyju in pri Tiszi delal na poseben mir in ločitev Avstrije od Nemčije; a so njegove poskuse odklonili.

Bitka na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. aprila. Uradno:

Med Armentieresom in prekopom La Basse smo po močnem obstreljevanju s topovi in z metali min napadli angleške in portugalske postojanke in vzeli grve

sovržne črte. Ujeli smo približno 6000 mož in zaplenili približno 100 topov.

Na bojišču na obeh bregovih Somme so bile silne bitke s topovi in uspešni boji pehote.

Sovražnika smo na južnem bregu Oise vrgli tudi med Folembayom in Brencourtom čez prekop Oise-Aisne.

Berlin, 10. aprila večer. Uradno: Severno od Armentieres smo na obeh straneh Waastena (Warneton) vdrl v angleške črte.

Med Armentieresom in Estairesom smo na več mestih prekoračili Lys.

Angleško poročilo.

London, 9. aprila zjutraj. Močne sovržne sile so po ostrem obstreljevanju naših postojank od prekopa La Basse do Armentieres napadle angleške in portugalske čete, ki so ta odsek držale. Sovražniku se je posrečilo, da si je napravil pot v postojanke pri Neuve-Chapelli-Fauquissartu in pri Les Mottes Fe. Z bojem, ki se je bil cel dan, je sovražnik potisnil nazaj portugalske čete v središču, angleške čete pa na krilih bojne črte ob rekli Lys med Estairesom in Bac-St. Meurrom. Naše postojanke na obeh krilih pri Givenchyju in Fleurhaisen držimo. Sovražnik je vzel Richebourg-St. Vaast in Lavantie.

Francosko poročilo.

Pariz, 9. dopoldne. Uradno: S topovi so močno streljali na mnogih točkah severno od Montdidierja, med Montdidierjem in Noyonom. Na levem bregu Oise od časa do časa streljanje s topovi. Na povelje so se prednje francoske čete umaknile v pripravljene postojanke. Jugozahodno od La Basse v gozdu Coucy in južno od Coucy la Chateau so zadajali francoski topovi nemškim četam velike izgube. Severozahodno od Reimsa sta se dva napada izjalovila. Uspehi tudi niso napadi Nemcev na manjše postojanke v smeri na Les Eparges, v odseku Reillon in severno od Bonhomme. Ponoči je bilo mirno.

× × ×

Bitka na bojni črti od Severnega do Jadranskega morja, črto preseka le švica, se je tudi predvčerajšnjim in včeraj bila na približno 20 km dolgi bojni črti med prekopom La Basse in Armentieresom. Hindenburg meri na Calais in Boulougne. Boj se je bil tam 8. t. m. cel dan. Nemci so pršli včeraj med Armentieresom in Esteurisom čez Lys. V odseku ob Sommi se je 9. t. m. omejevala bitka na streljanje s topovi. Na južnem bregu Oise so se Francozi umikali v nove, utrjene postojanke. Armentieres in Arras Angleži še drže. Novo bojišče pri Lilli je ravnina, zelo obljudena: prava flanderska pokrajina posejana s poslopji, vse polno prekopov jo preprega: znači jo gosto grmovje.

Berlin, 9. Wolffov urad. Nemški delni napad južno Oise, ki se je vodil preko reke in njenih močvirnih nižin proti izredno močnim naravnim in umetnim brambnim postojankam, je tekem treh dni iztrgal Francozom važno ozemlje v obsegu okroglo 20 km dolžine in 12 km globine. Ob tem napadu, ki se je izvedel z neznatnimi lastnimi izgubami, so izgubili Francozi nad 2000 ujetnikov in imeli težke krvave izgube. Uspeh te postranske operacije se more prav ceniti, ako se primerja prostorni dobiček, ki so ga bili dosegli Angleži v štirimesecnih bitkah materialne premoči na Flandrskem. Tam se je posrečilo ogromni britanski premoči tekem dolgega časa pridobiti samo prostor 20 km širok in 7 km globok in s tem osvojiti strategično brezpomembno ozemlje v obsegu približno 100 kvadratnih kilometrov.

Berlin, 10. Wolffov urad: V koliki meri je velika nemška zapadna ofenziva prizadela tudi francoske bojne divizije, izhaja iz tega, da so Nemci na fronti ujeli tudi vojake, ki pripadajo nedosluženi francoski črni vojski.

Berlin, 10. Wolffov urad: S francoske meje poročajo raznim listom, da Soissons hitro izpraznjujejo. Mesto je pod neprestanim nemškim ognjem. Vsled naraščajočega obstreljevanja Compiegne-a so vojaška skladišča, vojašnice in zavode odstranili iz mesta. Iz Pas de Calais prevajajo vse zaloge živeža in drugih potrebščin v srednjo in južno Francijo.

Foch o položaju.

London, 10. aprila. Reuter: General Foch je izjavil vojnim poročalcem: Vse gre dobro. Sovražno prodiranje smo ustavili. Jasno je, da smo nemško povodenj vsaj zajezili. Bodočnost pokaže posledice sedanjih bojev.

Izpraznenje krajev na Francoskem.

Curih, 10. Iz Pariza poročajo švicarskim listom, da je število evakuirancev iz vojnih ozemelj v nedeljo prekoračilo prvi stotisoč. Begunce pošiljajo večinoma v Normandijo in Bretagno.

Iz Finske.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. aprila. Uradno:

Naše čete, ki smo jih izkrcali v Hango, so po kratkem boju z oboroženimi četami zasedle kolidvor Hango.

Padec Harkova.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. aprila. Uradno: Z bojem smo 8. aprila vzeli Harkov.

Padec Harkova.

Petrograd, 9. aprila. Reuter: Uradno padec Harkova potrjujejo.

× × ×

Harkov šteje 400.000 prebivalcev. V mestu je vseučilišče in zvezdarna, tehnika in več srednjih šol. Mesto ni utrjeno.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 10. aprila. Uradno: Podjetja italijanskih napadalnih čet pri izlivu Piave so se izjalovila.

Učiteljska odpora in birokracija.

Učitelstvu je bila dovoljena državna podpora že za leto 1917, pa je še do danes nismo prejeli. Zakaj ne? Ne smejte se: Računi so preveliki, zato še do danes niso mogli izračunati. Dovoljena nam je bila dalje draginska doklada za l. 1918. Sklepali smo tedaj, da bomo za april vendarle prejeli nekaj grošev več, toda samo upali smo, zraven se pa prav pošteno uračunali. Računi seveda še niso gotovi, ker so bajne preveliki, zato naj pa zopet čaka učitelj, saj je »dovolj dobro« situiran!

To je naravnost škandal in potrpežljivost nas bo kmalu minula. Če dotični uradniki res ne morejo izračunati, pa naj dajo nam, izračunali bomo kmalu! Čudno je pri tem samo to, da znajo za se tako hitro izračunati... Ali ne gre dotičnim gospodom v glavo, da ima podpora za nas toliko manjšo vrednost, kolikor pozneje jo dobimo, ker je vse od kraja dan za dnevom vedno dražje! Le naj bi poizkusili živeti par mesecev v naši koži, pa bi kmalu videli, kako je to prijetno! O, tedaj — mislim — bi bilo hitro izračunano in ne izgovarjali bi se tako po otročje! Danes je šele 8. aprila, pa imam v žepu še par kron, kako bom torej izhajal do konca meseca? Zopet bo treba prodati kaj od svojega pohištva, kakor sem moral prejšnji mesec, namreč divan in 4 stole. Tako bom kmalu imel obe sobi prazni, ležal bom z družino vred na slami, v šolo pa hodil bos. Pa tako ne bo seveda samo pri meni, ampak se pri marsikaterem učitelju. Kaj pa, če ne tiči zajec neke drugje? Kolikor pozneje nam namreč izplačajo, kar je našega, toliko več obresti bo ostalo od dotičnega denarja... Torej za majnik pričakujemo, da se nam vse zaostalo brez odloga izplača, sicer bo tudi nam vzkipela kri, četudi je že napol vodena!

Ljudskošolski učitelj.

Politične novice.

+ **Parlament.** Dunaj, 10. aprila. Po mnenju zborničnega predsednika dr. Grossa se sestane zbornica dne 23. aprila zopet k plenarni seji. Toda mislijo že na to, da bi sklicanje zbornice zopet odgodili.

+ **Delegacije.** Dunaj, 10. aprila. Po mnenju klubovih načelnikov se sestane zunanji odsek avstrijskih delegacij pod predsedstvom dr. Baernreiterja dne 20. aprila. Seveda pod pogojem, da bodo do takrat mirovna pogajanja z Rumunijo zaključena, da se Czernin lahko udeleži zborovanja.

+ **Ministrski svet.** Dunaj, 10. aprila. (Kor. ur.) Danes popoldne ob 6. uri se je vršil pod predsedstvom ministrskega predsednika Seidlerja ministrski svet.

+ **Napačna vest zagrebškega »Obzora«.** »Obzor« je prinesel vest, da se bodo dne 21. t. m. sestali v Zagrebu slovenski in hrvatski poslanci. Stvar moramo v toliko popraviti, da tu ne gre za nikak političen sestanek poslancev, marveč za posvetovanje hrvatskega in slovenskega starešinstva, skupine z izrazitim kulturnim programom.

+ **Seidler poda pomirjevalno izjavo?** Praškemu »Pravu lidu« poročajo z Dunaja: Govori se, da pripravlja ministrski predsednik dr. pl. Seidler z ozirom na izjavo grofa Czernina pomirjevalno izjavo za »Česki svaz«. Naglasil bo, da se za Czerninovo izjavo ne skriva načrt novega protičeskega kurza, ne kakršnihkoli preganjanih.

+ **Manifestacije v Pragi.** Na veliko manifestacijsko zborovanje v Pragi, ki se bo vršilo prihodnjo soboto in ki se ga udeležijo vse češke stranke in zastopstva, je Česky svaz povabil razen Jugoslovancev, o čemer poročamo na drugem mestu, tudi Poljsko kolo in Ukrajince.

+ **Češki invalidi za česko deklaracijo.** 8. t. m. se je vršilo v Pragi veliko zborovanje čeških invalidov. Govorili so poslanci dr. Baxa, dr. Rašin, Stribny, Klofač. Invalidi so sprejeli resolucijo, v kateri se pridružujejo deklaraciji čeških trank z dne 6. prosinca 1918.

+ **Češi solidarni s svojimi poslanci.** V svojem volilnem okraju Moravskem je

je imel poslanec Stanek shod. Sprejeli so resolucijo, v kateri izjavo grofa Czernina odločno zavračajo in izjavljajo, da Čehi vztrajajo na deklaraciji z dne 6. januarja (bela lista). Dalje pravi resolucija: Če bi imeli zastopniki češkega naroda, ki so jih radi odpora proti vojni zaprli, vpliv na politiko, ne bi bilo prišlo do vojne ali pa bi se bila že končala. Tristoletne izkušnje so nas prepričale, da moremo le v svoji lastni državi doseči izpolnitev naših narodnih, političnih, kulturnih, socialnih in gospodarskih zahtev. Če je to prepričanje zločin, potem ta zločin ponosno izpovedujemo. Takojšnja pritrditev naših jugoslovanskih bratov, ki so nemudoma izjavili svojo solidarnost z nami, nas napolnjuje z veseljem. Našim voditeljem, ki jih je grof Czernin napadel, izrekamo svoje neomejeno zaupanje in popolnoma pritrjujemo dosežanju vodstvu češke politike.

+ **Češi podaljšujejo vojno.** Češka soc.-dem. »Nova doba« priznava Czerninu, da Čehi res podaljšujejo vojno. »Armada potrebuje živčevje, če se hoče bojevati, drugače mora biti vojne konec. Ker pa Češka veliko pridela in se na Češkem največ rekvirira, so Čehi krivi, da se vojna podaljšuje. Grof Czernin bi torej ne smel reflektirati na pomoč glede preskrbe in prehrane od »veleizdajalskih« Čehov in vojne bi bilo konec.«

+ **Oprostitev kmetskih delavcev.** Dunaj, 10. aprila. Načelnik Českega svaza posl. Stanek in podpredsednik avstrijske zbornice posl. Tusar sta imela danes razgovor z dr. Seidlerjem, in sicer pred vsem o gospodarskih vprašanjih. Predložila sta ministrskemu predsedniku spomenico, ki je podpisana tudi od dr. Korošca, ki toži o nepopolnih oprostilih kmetskih delavcev, vsled česar je prehrana prebivalstva ogrožena. Ministrski predsednik je obljubil, da predloži spomenico merodajnemu mestu.

+ **Pritožba.** Mariborski Franc Girstmayer je poslal štajerskemu namestniku grofu Claryju pismo, v katerem se pritožuje proti postopanju orožnikov in komisarja dr. Trstenjaka ob priliki shoda v št. Janžu pri Dravogradu. Na koncu pisma pravi, naj štajerski namestnik prepove take shode, ki omogočujejo in pospešujejo anarhijo, kakršna vlada sedaj na Ruskem. — Nemškutarji naj bi ostali lepo doma, pa ne bi bili tepeni in se jim ne bi bilo treba pritoževati.

+ **Osješki »Jug«** je hrvatska vlada, v kateri sede poslanci hrvatsko-srbske koalicije, ustavila za 14 dni z motivacijo, češ, da njegovo pisanje ogroža državne koristi.

+ **Prusija in Poljaki.** Pruska gospodarska zbornica je dne 10. t. m. nadaljevala razpravo o spomenici glede naseljevanja v zapadni Pruski. Knez Radziwill je izjavil, da smatra poljska frakcija celokupno naseljevalno politiko kot nerazdružen del izjemnih postav, ki so naperjene proti obstoju poljskega naroda. Poljaki ne priznavajo zakonitosti naseljevalnih odredb, protestirajo proti njim in odklanjajo odredbe spomenice. Prijateljsko razmerje med pruskimi Poljaki in vlado bo le tedaj mogoče, ako se izjemne postavne in izjemne upravne določbe brez ostanka razveljavijo in odpravijo. Govornik se je nato pečal s holmskim vprašanjem in protestiral, da se je Litva raztrgala na dva dela, katerih eden se je prepustil boljševiški anarhiji, drugega so pa zasedle nemške čete. Govornik želi močne Poljske. — Notranji minister dr. Drews je rekel, da je iz govorov poljskih članov gosposke zbornice zvenela močna volja za prusko državo. Ta del Poljakov treba podpirati in okrepiti. To se bo dalo doseči samo tako, da se željam Poljakov ugodi, v kolikor to dovoljuje neobhodna potreba, da ostane Prusija slej ko prej enotna, sklenjena, močna nemško-narodna država. Krepko pospeševanje nemštva v vzhodnih markah se mora zjamčiti. — Dr. Hasse pravi, da se pretežni del poljskega prebivalstva oklepa velikopoljske propagande in ne misli ostati v pruski državi zvezi. — Grof Galen odobruje poizkus vlade, da se sporazume s Poljaki ter se izreka proti resoluciji za vojno odškodnino. — Knez Salm-Horstmar se je zavezal za zavarovanje nemštva v vzhodnih markah, ostro je napadal resolucijo večine državnega zbora in posebno posl. Erzbergerja, zahteval, naj se določijo novemu poljskemu skrajstvu ožje meje ter se izreke za vojno odškodnino. Spomenico naseljevalne komisije in resolucije so nato z veliko večino sprejeli. — V tajni seji so razpravljali o predlogu, ki zahteva izključitev kneza Lichnowskega.

+ **Volilna preosnova na Ogrskem.** Posvet pri ogrskem ministrskem predsedniku dne 10. t. m. o volilni preosnovi ni

dosegel nobenega uspeha. Tiszova stranka je predloge vlade odklonila.

+ **Policijske odredbe v Zagrebu.** Z ozirom na demonstracije zadnjih dni je izdala policija odredbo, vsled katere ne sme mladina izpod 18 let po sedmi uri zvečer muditi se na ulicah, ne sme več obiskovati gledališča in kinematografov. Vsako zbiranje občinstva je strogo prepovedano. Gostilne se zapirajo ob 9. uri zvečer, kavarne ob 10.

+ **O govoru Wilsona** piše »New York Herald«: Združene države si ne morejo predstavljati drugačnega miru, kakor takega, ki bo popolnoma enak močnim in slabim. »Newyork Tribune« pa pravi: Uvideli smo, da umevajo Nemci en sam argument: argument sile in da bodo respektirali le tako silo, ki jih more uničiti.

+ **Italijanske demonstracije v Pazinu.** Pišejo nam: »Slovenec« je te dni poročal o izrednem hrvatskem sprejemu cesarja Karla v Pazinu. Temu poročilu moramo dodati, da so mestni italijanaši po uradni sprejemu začeli demonstrirati proti Hrvatim, v prvi vrsti proti mestnemu županu dr. Kureliću. Ni jim bilo po godu, da so se ob sprejemu vile po mestu samo hrvatske trobojnice, da je Njegovo Veličanstvo nagovorilo samo hrvatske osebnosti (ker italijanskih ni bilo blizu) in končno ker je dr. Kurelić v svojem pozdravnem govoru naglasil željo naroda v smislu majske deklaracije jugoslovanskih poslancev. Demonstranti so razbili okna županu Kureliću, okrajnemu glavarju Lukovihu in napadli občinskega blagajnika. Mnogi menijo, da te demonstracije niso imele toliko političen značaj, nego so buknile bolj zaradi aprovizacijskih razmer oziroma neprilik. To se glasi malo čudno, ker je demonstrante vodil sin mestnega trgovca italijanaša, ki si je ravno z aprovizacijo zaslužil ogromno denarja. Treba namreč vedeti, da je mestna aprovizacija prešla iz rok okrajnega glavarja in nekaterih italijanskih trgovcev v roke mestnega župana. Dr. Kurelić se je lotil težkega in odgovornosti polnega posla. Prebivalstvo je začelo prejeto aprovizacije demonstrirati tudi proti Lukovihu ter je ob tej priliki neka žena nehoté pogodila s kamnom v glavo političnega komisarja Karlovarisa, drugače izredno priljubljenega uradnika, ki je bil te dni v lastnosti okrajnega glavarja premeščen v Krk. Njegov odhod obžaluje ves okraj. — Lep sprejem Njegovega Veličanstva je priredil v hrvatskem smislu, kakor se hrvatskemu mestu spodobi, župan dr. Kurelić. V tem mu je glavar Lukovih popuščal, da bi ga izigral pred ljudstvom, ki se upira proti aprovizaciji. Vedel je, da Kureliću med drugim mnogi predbacivajo tudi to, da postopa v aprovizacijskih poslih avtokratično, občinskemu tajniku pa nedostojno postopanje s stradaljočimi ženami. To je izkoristil, da bi ugodil svojim ljubljencem italijanašem, a po vsej priliki, kakor sodijo poučeni, tudi s tajno željo, da sam postane mestni komisar. Dr. Kurelić namerava menda odstopiti kot župan. Če se to zgodi, bodo pazinski italijanaši od veselja skakali, ni bomo pa morali narodnemu delavcu dr. Kureliću zapisati v greh velik taktičen pogršek v narodnem boju mesta Pazina. Poleg vsega tega je zanimivo, da stoji v ozadju kot diabolus rotae gospod Lukovich, človek uradniške narodnosti, ki se tu in tam rad pokaže Hrvat.

+ **Pruska volilna preosnova.** »Vorwärts« piše gleda na volilno preosnovo v Prusiji: Socialna demokracija ne more v tem boju ničesar izgubiti. Če ustavni odsek predloga odkloni, ne bo poražena socialna demokracija, marveč krona in vlada. Demokratiziranje v Nemčiji bo kljub temu napredovalo.

+ **Usmrtilen Bolo paše ožgoda.** Usmrtilen Bolo paše so odgodili. Državni podtajnik za vojaško pravosodje je v tej zadevi izjavil poslanecem: Vlada ni mogla odkloniti zahteve vojaške justice, naj se usmrtilen Bolo paše odgodi. Poročevalec vojnega sodišča mi je naznanil, da morajo odkritja, ki jih je obsojenec podal, preiskati, če so resnična. Bolo paša mora ostati živ, dasi ne prihaja kot priča v postev. Gre za to, da pove svoje obdolžitve prizadejim v obraz. Če bi Bolo pašo ustrelili, ko je podal svoja odkritja, bi tisti, ki jih je obdolžil, lahko rekli: »Bolo paša je lagal, kar bi mu bili precej lahko dokazali, če bi nas ne postavili pred njega.«

+ **Protiv razširjevalcu brošure Lichnowskega.** »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« potrjuje, da so zaprli znanega stotnika pl. Beerfeldeja, ker je pomnožil in razposlal brošuro Lichnowskega mnogim odličnim možem, med drugimi tudi nemškemu cesarjeviču. Proti Beerfeldeju so uvedli preiskavo zaradi izdajalstva.

Dnevne novice.

— **Deklaracijski znaki.** Slovensko žensstvo, ki je izvršilo veliko podrobno delo ljudskega glasovanja na Slovenskem, se je lotilo nove dobre misli. Na Češkem je naročilo pri odlični tvrdki deklaracijske znake — emailiran bršljanov list. Znaki so

zelo lični, moški jih bodo nosili kot iglo v gumbnicah, ženske v večji obliki kot zaponke. Preostanek od izkupička je namenjen slovenskim oslepelim vojakom. Znaki se naročajo v naslednjih trgovinah: Lozar, Glavni trg; Mihelič, Šelenburgova ulica; Žibert, Prešernova ulica. Prodajali se bodo v treh oblikah: bršljanov list kot igla po 1 K, kot zaponka 2 K in srebrn bršljanov list z iglo po 5 K. Ne dvomimo, da bo občinstvo rado seglo po deklaracijskih znakih, ki bodo vidno znamenje naše misli.

— **Letošnji novomašniki lavantinske škofije.** Gg. bogoslovci iz 4. letnika: Gašparič Janez Ev., Sv. Lenart pri Veliki Nedelji; Pretnar Jožef, Gorje pri Bledu (Kranjsko); Sunčič Alojz, Sv. Križ pri Ljutomeru. — Iz 3. letnika: Greif Ivan od Kr., Sv. Marjeta na Dravskem polju; Mikolič Jurij, imejitelj srebrne hrabrostne svetinje in Karlovega četnega križa; Zetale; Pavlič Alojz, Loka pri Zidanem mostu; Skuhala Vekoslav, Velika Nedelja; Tomazič Anton, Ljutomer.

— **Slovensko gledališče v Trstu.** V nedeljo, dne 14. t. m. se uprizori zvečer pod vodstvom režiserja g. M. S., bivšega člana ljubljanskega gledališča, štiridejanska komedija »Ugrabljenje Sabinke«.

— **Grozen zločin.** V Otavch pri Ribnici se je v noči 5. aprila zgodil grozen zločin. Pri posestnici Marjeti Zadnik, stari 65 let (pri Špičkovih), je stanovala njena svakinja. Zvečer sta še obe ob 8. uri skladali drva, drugo jutro pa, ko pride sosedna begunka po mleko, je ni mogla sklicati. S silo odpre vrata in strašen prizor! Ležali sta obe, vsaka na svoji postelji, grozno razmesarjeni in v mlaki krvi. Marjeta je bila, kot je videti, ubita in le malo ranjena, njena svakinja pa je imela zlasti na obrazu polno širokoizjajajočih ran; bila je zaklana. Bila je razgledana na prsih, kar da sklepati, da se je borila z zločincem. Gre za roparski uboj. Ukradenega je do 4000 K denarja, kot se govori, gotovega se ne da dognati. So znaki, ki kažejo, da je bilo več hudodelcev, ali vsaj dva. Na sumu je mlad fant, ki je bil pri tej hiši že za hlapca in ima že več tatvin na vesti, pa doslej tudi to ni gotovo.

— **Potres.** Iz Adlesič nam poročajo: dne 8. aprila: Danes zjutraj okoli pol šestih smo čutili po vsi naši župniji bolj lahek valovit potres, kakor bi prav malo zagrmelo. Smer mu je bila menda od juga.

— **Iz Podkrajja.** Iz Rusije se je po 39 mesečnem ujetništvu vrnil dne 5. t. m. tukajšnji nadučitelj g. Vinko Robljek. Godilo se mu je tam razmeroma dobro, razen zadnje tri mesece, ko je pobegnil iz svojega bivališča in se vračal proti naši fronti, kamor se mu je tudi posrečilo dospeti po dolgem mučnem potovanju. Dobil je sedaj 4 tedne dopusta.

— **Na postaji Velika Loka** je bil najden 9. t. m. mali missale, tiskan pri Desalle-ju. Kdor ga je izgubil, naj se oglasi pri župnijskem uradu v št. Lovrencu.

— **Drugi železniški voz zastrupljenega sladkorja** je dospel v Zagreb. Vreče so bile posute s pikrinovo kislino.

— **Umrla je na Dunaju** hči največjega hrvatskega pesnika Petra Preradovića Milica pl. Preradović.

— **Spominska knjiga.** Slavni in hrabri dalmatinski strelski polk štev. 23 namerava izdati v spomin na težke in zmagoslavne boje na Podgori in za Gorico bogato ilustrirano spominsko knjigo. Da bo ta knjiga čimbolj bogato opremljena s slikami in črticami, naprošamo vse one, katerih znanci in sorodniki so se udeležili težkih obrambnih bojev za Gorico pri našem polku, da pošljejo fotografske slike teh krajev, dnevnike, beležke, dalje fotografije in življenjepise padlih in pogrešanih, portrete vjetih, da jih upotrebimo pri sestavi spominske knjige na naslov: Upravištvu vojnega albuma 23. strelskega polka, narodni bataljon, Orahovica, Dalmacija.

— **Domoljubne in človekoljubne oporo**ke na Češkem. »Nar. Politika« poroča: V teh dneh se je vršila v Jičinu razprava o ostalini po Antonu Heimannu, učiteljskem kandidatu v Jičinu, padlem na ruskem bojnem polju. Bil je osemnajstletni mladenič, a vzoren domoljub in človekoljub. V svoji poslednji volji je volil: Osrednji šolski Matici 28.000 kron, društvu »Komensky« na Dunaju 28.000 kron, Deylovemu zavodu za slepce 6436 kron ter revežem v Jičinu 500 kron. — Nedavno tega je v Jičinu umrla Frančiška Erlichova, ki je v oporoki volila vse premoženje v vrednosti 74.000 kron Deylovemu zavodu za slepce. — Tretji dobrotnik češkega naroda je postal Avgustin Deyl, bivši marljiv in skromni obrtnik v Jičinu. Volil je v poslednji volji: Osrednji šolski Matici 8000 kron, društvu »Komensky« na Dunaju 4000 kron, Narodni severočeski enoti 3000 K, Narodni pošumavski enoti 3000 K, okrajni sirotišnici v Jičinu 8000 K, revežem v Jičinu 500 K. — Vsi trije so si postavili s svojimi plemenitimi volili najlepši spomenik.

— **Drugo pobiranje kovin na Moravskem.** Kakor javlja brnski mestni magistrat, se je pričelo drugo pobiranje kovi-

nastih predmetov v vojne svrhe dne 18. marca. Dotična komisija je šla najprej k obrtnikom, trgovcem, gostilničarjem, hotelirjem, v klube, penzionate, društva, bolnice, zavetišča, obednice, zabavne lokale, banke, zavarovalnice, da določi predmete, kateri se morajo oddati ter jih je zapisala v dotični imenik in seznam.

— **Mesna mizerija v Brnu.** Uprava prodaje mesa se bo v Brnu uredila — kakor se uradno javlja — v začetku meseca aprila. Mesne karte se že tiskajo in se glasi na 15 kg mesa za osebo na teden. Vsekako se računa s tem, da bo meso redno prihajalo. Kakor poročajo brnski listi, je bilo Brno preteklo soboto sploh brez mesa. — Pač vedno lepši pogled v bodočnost.

— **Odškodnina za vojaške konje.** Vsled nove odredbe najvišjega vojnega poveljstva imajo posestniki, ki so kupili na vojaških licitacijah konje, kateri so jim pa tekom prvih 14 dni poginili, pravico do odškodnine za vse take slučaje do 15. julija 1917 nazaj.

— **Pogrešajo se.** Vincenc Lavrič, vojna bolnišnična štev. 817, vojna pošta 170 išče svojo mater, brata in tri sestre Lavrič, ki so bivali pred petimi meseci v Domžalah štev. 42. Kdor ve kaj o njih, naj blagovoli imevanemu proti povrnitvi stroškov sporočiti.

— **Informacije pri trgovski in obrtniški zbornici.** Interesentje dobe pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani pojasnila: o ravnalnih cenah za suknino in blago za obleko v prodaji na debelo in na drobno; o ministrski odredbi z 22. marca 1918, drž. zak. št. 107, zadevajoči promet z orožjem in municijskimi predmeti za strelno orožje; o vinski trgovini na Švedskem; o gospodarskem položaju v Smirni; o novih med vojsko nastalih montanskih podjetjih v Bosni; o neki trdki v Stockholmu, s katero bi bilo v raznem blagu (kemikalijah vsake vrste, barvah, barvilih, dalje strojih vsake vrste, orodju itd.) možno stopiti industrijalcem med in po vojski v kupčijsko zvezo. Informacije je le pri krajših poročilih moči dati tudi pismeno.

— **Uravnava prometa s sladkornimi izdelki in slaščicami.** V smislu § 4., zadnji odstavek, c. kr. urada za ljudsko prehrano z dne 4. sušca 1918, št. 85 drž. zak., zadevajoč promet s sladkornimi izdelki (sladkorčki, kanditi itd.), se sme k ceni blaga zaračunati tudi zavijanje (Packung). K zavijanju pa v smislu tozadevne naredbe ne spada zavijanje v svilo, baržun, papirnate pentlje itd., kakor je običaj pri piruhnih in velikonočnih kipi. To zavijanje se ne sme zaračunati k ceni blaga, temveč se mora to blago, ako že ni v zalogi, oddajati brez ovojev. Pri nadrobni prodaji tega blaga se morajo označiti maksimalne cene. Ni pa potreba pri posameznih vrstah označati cen, marveč zadostuje cena zavijanja in prodajna cena vsebine. Prodajalec pa jamči, da cena zavijanja odgovarja predpisom maksimalnih cen, n. pr. velikonočno jajce 4 K, nadevek 3 K. Prodajalec je pa dolžan, da stranki, če sama to zahteva, posamezno blago steha ter ji s tem nudi priliko kontrole o maksimalnih cenah.

Primorske novice.

p **Vojaški dopusti.** Osrednji odbor na Dunaju je prejel doslej čez 500 prošenj za spomladanske dopuste. Vsi tisti, ki so se oglasili po 7. aprilu, naj se prijavijo še enkrat pri svojem županstvu, kajti sedaj morajo ta predlagati glavarstvu sezname vojakov, ki so potrebni dopusta. Županstva naj pridno predlagajo glavarstvu sezname z vsemi potrebnimi podatki, n. pr.: Kodrin Ivan, rojen 1888 v Bukovini, občina Vrtojba, okraj Gorica, vpoklican 27. julija 1914, zdaj pri pešpolku št. 97, 33. marškomp., vojna pošta 646. Kdor ne ve, kje se nahaja županstvo, naj se obrne na župansko zvezo v Gorici, Gosposka ulica štev. 14/I.

p **Begunska in vojaška podpora.** (Spor med upravnim sodiščem in izvršilnimi oblastnjami.) Osrednji odbor na Dunaju, I., Bankgasse 2, poroča: Beguncem so oblasti tako ustavile takozvano vojaško podporo (prispevek za preživljanje), kakor hitro so prišli v »državno oskrbo«, to je v taborišče, ali da so začeli prejemati begunsko podporo. Ako je znašala zastala vojaška podpora za celo dobo več nego prejeta begunska podpora, pa so slednjo odbili od prve kot nekaj »predujema«. Notranji minister se je postavil že pred kratkim na to stališče v odgovoru na neko vprašanje grofa Lasockega. Upravno sodišče je govorilo in odločilo drugače. Dne 5. marca 1917 je izreklo s strokovnim plenarnim sklepom pravni nazor (Rechtsanschauung), da se beguncem ne sme všteti vojaška podpora ali naravno preživljanje v taboriščih v prispevek za preživljanje (die den Flüchtlingen gewährte Barunterstützung oder Naturalverpflegung in den Unterhaltungsbeitrag nicht eingerechnet werden kann). Dalje utemeljuje: Prispevek za preživljanje je določen po zakonu, do katerega ima polno pravico tudi vsak begunec. Ako pa ta dobi še kako

podporo zaradi begunstva, je to bila prostovoljna naklonitev države, ki pa ne more prikrajšati tega, kar beguncem tiče po zakonu. Vsled tega je upravno sodišče tudi razveljavilo ono odštevanje begunske od vojaške podpore. V tem smislu je upravno sodišče razsodilo v vsakem posamičnem slučaju. Toda razsodbe upravnega sodišča nimajo eksekutivne moči in vlada je doslej še povsem na negativnem stališču. Osrednji odbor vlaga v vsakem njemu poverjenemu slučaju posebne vzklice na domobransko ministrstvo, v katerih se na drobno sklicuje na razsodbe upravnega sodišča. Zdaj čakamo na uspeh in razrešitev tega zanimivega spora. Begunci na Kranjskem naj se v takih slučajih ne obračajo na Osrednji odbor, marveč na Posredovalnico za goriške begunce v Ljubljani, na Goriškem pa na župansko zvezo v Gorici, Gosposka ulica 14. Po naši sodbi so goriški slovenski begunci prikrajšani za več milijonov kron. In te bo treba priboriti. — Osrednji odbor je na straži in na delu!

p **Primorje v begunski oskrbi.** Ker je ožje vojno ozemlje načeloma izključeno iz begunske oskrbe, zlasti za oskrbovanje z obleko itd., je Osrednji odbor posredoval vsled nujnih prošenj z Goriškega, pri osrednji vladi in namestništvu, da bi se sprejelo celo Primorje v begunsko oskrbo. To se je končno zgodilo z naredbo 18. marca t. l., št. 14.612. Begunci, ki živijo na Primorskem, naj takoj naznanijo svoje potrebe glede obleke in obuvanja pri županstvih, ki naj pošljejo te izkaze glavarstvu. Ta si potem za zdaj preskrbe blago iz deželne zaloge pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani. S tem je rešeno jako nujno načelno vprašanje in veseli nas, da moremo sporočiti našim beguncem to ugodno rešitev.

p **Prvi kamen za naše bodoče slovensko sirotišče v Trstu.** Zveza »Marijin dom« je priredila pred kratkim dobro uspešno S. Sardenkovo »Mater Dolorosa«, kjer je bilo čistega dobička 700 kron — prvi kamen za naše bodoče slovensko sirotišče v Trstu. Prvi korak je storjen. Lepo bi bilo, da bi se tudi druga društva zbudila iz spanja, in to vsa društva na Primorskem, zlasti iz Trsta in tržaške okolice, da bi se pri svojih prireditvah spominjala naše uboge slovenske dece, da ji ohranimo ne le življenje, ampak tudi narodnost. Noben naših otrok naj se več ne izgubi! Čas je torej, da enkrat začnemo; zato gradimo skupnimi močmi prepotrebno slovensko sirotišče v Trstu, kjer bodo našli zavetišča oni, ki so najbolj revni, ki so najbolj potrebni ljubezni.

p **Iz Pazina.** Maturantije hrvatske ženske učiteljske šole prirede v proslavo mature dne 13. t. m. v Narodnem domu koncert in predstavo. Na sporedu je iz slovenske prevedena igra »Kukavica«.

p **Goriška odvetniška zbornica** preloži 20. t. m. svoj sedež zopet v Gorico.

p **Odobritev pravil »Zveze slovenskih županstev«** v Gorici je zagotovljena. Ustanovni občni zbor se bo vršil v četrtek 18. t. m. ob 9. uri dopoldne. Zbirališče pri »Jeleni«. Dnevni red: Volitev društvenih funkcionarjev in slučajnosti. Pričakuje se polnoštevilna udeležba županov, podžupanov in tajnikov.

p **Išče se** Jožef Šuligoj iz Štandreža in Fran Goljevč, oba pri Sapp. Baon Pettau I. Sporočiti je na naslov: Radoslav P., Ljubljana, Linhartova ul. 25.

p **Beguncem iz Solkana** se ponovno naznanja, naj nikar ne silijo domov s celo družino, ker stanovanja so popolnoma porušena. Vsak gospodar ali gospodinja, ki želi priti s svojo družino domov, naj pride prej sam si ogledat stanovanje, je li sploh mogoče vsaj za silo bivati v njem. Potne liste s fotografijo naj si dotičnik preskrbi pri okrajnem glavarstvu, kjer biva sedaj. Z družino na slepo naj torej nihče ne hodi domov, posebno tisti ne, ki nimajo zemljišča za obdelovanje. Barak ni tu še nikakih. Županstvo Solkan.

p **Padanje prebivalstva na Reki.** Meseca marca se je rodilo na Reki 64 otrok, umrlo je pa 132 oseb; število prebivalstva se je torej znižalo za 68 duš.

p **Dar. Ignacij Obrstar,** ekspozit, Zdi-hovo, p. Mozelj na Dolenskem, je poslal znesek 35 K, to je zbirka ondotege prebivalstva za piruhe ubogim pregnantem-sosedom. To je že drugi znesek v letošnjem letu.

Ljubljanske novice.

p **Profesor Ludovik Lederhas** †. Starosta učiteljskega zbora I. državne gimnazije, stolinam naše svetne in duhovske inteligence bivši učitelj, profesor Ludovik Lederhas, je umrl danes ponoči. Njegova značajnost, naravna skromnost in odkritost ga je omilila vsakomur, kdor je prišel z njim v stik. Njegovi učenci so občudovali njegovo znanje, njegovo redoljubnost in strogo pravičnost. Svoji družini je bil nad vse skrben, vzorno-krščanski oče. Bodi mu ohranjen med nami blag spomin!

p **Nesreča s petrolejem.** 15letna učenka Ana Zupan, stanujoča na Dunajski cesti pri Ani Godec, je 4. t. m. hotela v štedilniku zakuriti ter je slabo goreča drva po-

lila s petrolejem. V tem se je petrolej vžgal tudi v vrču, ki ga je razneslo. Dekle je bilo hipoma v plamenih. Na pomoč sta ji priskočila gospoda Jarnik in Kokal, jo ovila s svojimi plašči in udušila ogenj. Vendar je dekle dobilo tako težke opekline, da je čez dva dni v bolnišnici umrlo.

p **Umrla je** v torek zvečer v deželni bolnici Franciška Goršič. Pogreb bo jutri popoldne.

p **Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljana** razglasa, da se vrši redni letošnji občni zbor dne 24. aprila t. l. popoldne ob 6. uri v sodni dvorani št. 82 (justična palača, I. nadstropje) s tem le dnevnim redom: 1. Poročilo odbora in računskih preglednikov; 2. volitev dveh računskih preglednikov in 3. slučajnosti. Ako ta društveni zbor ne bi bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje drugi občni zbor, ki je pa sklepčen ob vsakem številu navzočih družtenikov.

p **Našel se je** v nedeljo 24. t. m. v veliki dvorani hotela Union plišasti ovratnik. Poizve s v prodajalni Kat. tisk. društva prej H. Ničman v Kopitarjevi ulici.

Ljubljanska aprovizacija.

a **Meso na rumene izkaznice C štev. 1—1300.** Stranke z rumenimi izkaznicami C štev. 1—1300 dobe meso po normalni ceni v petek, dne 12. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od 1 do pol 2 štev. 1—130, od pol 2 do 2 štev. 131—260, od 2 do pol 3 štev. 261 do 390, od pol 3 do 3 štev. 391—520, od 3 do pol 4 štev. 521—650, od pol 4 do 4 štev. 651—780, od 4 do pol 5 štev. 781 do 910, od pol 5 do 5 štev. 911—1040, od 5 do pol 6 štev. 1041—1170, od pol 6 do 6 štev. 1171—1300.

a **Prodaja praških klobas** po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala praške klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici po sledečem redu: v petek, dne 12. t. m. strankam z zeleno izkaznico A in strankam z zeleno izkaznico B štev. 1 do 400; v soboto, dne 13. t. m. strankam z zeleno izkaznico B štev. 400 do 800. Vsaka oseba dobi četrto kilograma; kilogram stane 4 krone.

a **Na Viču** se bode oddajalo meso pri vseh treh mesarjih in sicer: 13. aprila, t. j. v soboto na tiste izkaznice, ki so se tekom tedna med stranke razdelile po sledečem redu: štev. 1—100 od 6. do 7. ure, štev. 101—200 od 7. do 8. ure, štev. 201—300 od 8. do 9. ure in od štev. 301 naprej do konca od 9. ure naprej. Za nadaljne tedne bode razpored mesa pribit na občinski deski in pri mesarjih.

Koroške novice.

k **Poslanec dr. Waldner** je govoril dne 1. aprila — pravi dan za nemškonalne politike — na shodu v Šmohoru. Tožil je nad Čehi, Jugoslavlani in Poljaki, pa tudi nad rusko revolucijo. Pravil je, kako težko stališče je v državnem zboru, kjer je zoper nemško manjšino slovanska večina, ter se mora pri raznih državnih potrebščinah mešetariti s Poljaki. Zagovarja nemške poslance proti napadom »izza gostilniških miz« in pripoveduje, kako složni (?) so nemški poslanci, vključ temu, da ves svet drugače sodi. Nazadnje se je spravil nad Lahe in izjavil, da za te pri sklepanju miru ne sme biti pardona: odstopiti morajo svojo zemljo, dati čim največjo vojno odškodnino itd. Ko je govoril dve uri, so mu na predlog nadučitelja R. Stissen izrekli zaupanje, a zahtevali od njega, da poskrbi podržavljenje ljudske šole, se zoperstavi jugoslovanski propagandi in — bržkone, če mu ostane kaj časa — nastopi tudi zoper židovske centrale.

k **»Furor teutonicus«** — tulil škoda bi bilo papirja in črnila, da bi hoteli odgovarjati na vse, kar zadnji čas pišejo, groze itd. zoper Jugoslavlane naši ljubimski časniki. Neverjetna podlost, nasilstvo, vse mogoče laži, zavijanja se kažejo v njihovih člankih in poročilih. Tolazi nas to: skozi desetletja praktikirajo že to metodo. Da bi bili njih papirnati meči odločilni, uničeni bi bili docela! A vendar živimo, — oni pa, ljubljani nemški in nemškotarski časniki se morajo truditi od zore do mraka, da nas — vsaj na papirju pobijajo, odrekaajo pravico do obstanka. Koliko let že trdijo, da nas koroški Slovenci sploh ni več, — in vendar vsak dan — tulijo na nas! Nič ne pomaga: Mi vstajamo, a vas je strah!

k **Celovski trgovci** so tudi čutili potrebo, zglasiti se v svojem gremiju zoper Jugoslavlajo. Če slovenskih kupovalcev ne potrebujejo več v svojih trgovinah, se jim pač prav lahko odpomore. Za drag denar bodo Slovenci tudi drugod dobili vsega potrebnega.

k **Koroško učiteljstvo** je po odboru svoje Zveze sklenilo ostro izjavo zoper deželne odbore, osrednjo vlado in mnoge državne poslance, ker jim ne dovolijo istih draginskih doklad, kakor jih imajo državni uradniki. Huđujejo se, da se je uredila kongrua, dalje podpore državnim uradnikom, železničarjem itd., a oni da

dobivajo vse premalo. Če se jim ne ustreže, hočejo obstruirati pri 8. vojnem posojilu.

k **Nezgode.** Veliko soboto se je v topničarski vojašnici v Celovcu vsled padca smrtno ponesrečil četovodja Schmöl, rod. Oger. Umrli je na prevozu v bolnišnico. — V Glini se je vtopila 21letna šivilja K. Fric iz Celovca.

k **Umrli** je dne 2. aprila v Zahomcu ob Zili naš mož, g. Gregor Schnabl, star 79 let. Vse svoje dni se je odlikoval po svoji značajnosti pa tudi ljudomilosti. Pred smrtjo je še podpisal našo deklaracijo. Svoj čas se je boril na Laškem. N. p. v m!

k **Slovenske predstave.** V »Narodni šoli« v št. Rupertu ob Velikovcu je tamonja Marijina družba na velikonočni ponedeljek uprizorila zelo dobro uspešno predstav »Marijina smrt« in »Pri gospodi«. Na vseobčo željo se je predstava ponovila v nedeljo 7. aprila.

k **Zopetno prebiranje** vojaških novincev rojenih v l. 1894. do 1899. bo: za pol. okraj Volšberg v Volšbergu dne 11., 12. in 13. aprila. Za pol. okraj Velikovec na Prevaljah dne 15., v Velikovcu dne 16. aprila. Za pol. okraj Šmohor v Šmohoru dne 22. aprila. Za pol. okraj Beljak v Beljaku dne 24. in 25. aprila. Za sodna okraja Celovec in Borovlje v Celovcu dne 29. aprila, za mesto Celovec dne 30. aprila.

k **1691 smrtnih slučajev** je bilo l. 1917. v Celovcu, l. 1916. pa 1404. Umrljivost je bila še enkrat tako visoka kot v mirnih časih. Mestno pokopališče bodo morali zopet povečati.

k **Celovski mestni svet.** V zadnji seji dne 2. aprila je izjavil odbornik, odvetnik dr. Pflanzl, da po postavljeni poti ni več mogoče dobiti živila in da je to prepričanje po vseh mestih. — Lepa izpoved nemškega odvetnika, ki je pozival, naj se no skrivnih poti skuša dobiti kaj živila za Celovec!

Deklaracija, jugoslovanski klub in S. L. S.

Slovenske žene, dekleta in rudarice iz Črne na Koroškem z navdušenjem pozdravljamo deklaracijo jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917, iz dna srca obsolamo uskoško gonjo bivšega načelnika S. L. S., z veseljem odobravamo odločen nastop naših poslancev za versko, narodno in patriotsko prepričanje ter jih pozivljamo v zaupanje, da se vojskujejo za pravično stvar, da ne odnehajo in zastavijo vse svoje moči, da se prej ko slej združimo vsi avstrijski Jugoslavlani v samostojni jugoslovanski državi pod žezlom staroslavne habsburške vladarske hiše, pod žezlom Njeg. Veličanstva presvitlega cesarja Karla I., ki hoče biti vsenarodom pravičen vladar. — Sledi 437 podpisov.

Gerentstvo občine Orehovica pri št. Jernejcu se navdušeno pridružuje izjavi jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. Izreka zahvalo prevzvišenemu gosp. knezoškofu dr. Ant. Bon. Jegliču za njegov odločen nastop in vsem voditeljem slovenskega naroda, kateri se izjavili podpirati majniško deklaracijo za našo srečno bodočnost. Obenem izreka jugoslovanskim poslancom svoje popolno zaupanje. — Gerentstvo občine Orehovica, 8. aprila 1918.

Slovenske žene in dekleta iz občine Iška Loka pri Igu navdušeno pozdravljamo majniško deklaracijo. Nobena sila nas ne bo razdružila, trdno kot skala, kot hrast bomo stali in v jezik slovenski varovale. Sledi 306 podpisov.

Žene in dekleta od Sv. Križa pri Litij se pridružujejo majniški deklaraciji s 131 podpisi.

Prosveta.

pr **Seja gospodarskega odseka Slovenke Matice** se vrši danes 11. t. m. ob 6. uri popoldne v društvenih prostorih.

pr **Osješko gledališče**, ki zaradi adaptacijskih del ni moglo gostovati v poslopju deželnega gledališča, ni opustilo svoje namere, da obišče Ljubljano. Poročajo nam, da se sedaj dogovarja z družbo »Union«, ki naj bi prepustilo za gostovanje velike hotelsko dvorano.

pr **Vzori in boji.** Po prijateljevih pis-mih priobčil Jože Debevec. Str. 415. Cena nevezani knjigi 8 K 80 vin., vezani 11 K.

Ko je Edmondo de Amicis (r. 1846.) izdal svojo knjigo za mladino Cuore (Srce), so jo sprejeli Italijani z odprtimi rokami. L. 1901. je že izšla 221. izdaja; prevajali so jo v vse jezike, tudi v slovensčini je izšla. Josipa Stritarja je ta knjiga tako navdušila, da je l. 1887. čital v »Slovenskem klubu dunajskem« razpravo »Srce«, ki ji je dal povod de Amicisov Cuore. Svojem rojakom knjigo toplo priporoča, da bi si z njo blazili srce. Ko je izšel slovenski prevod, navdušenje za knjigo ni bilo kaj posebnost, ker je pisatelj pisal knjigo za drugačne ljudi, kakor smo Slovenci, za Italijane in sicer za bolj svobodnomiselne. Vendar pa Slovenci nismo dolgo ostali brez knjige, ki je po sestavi »Srca« podobna, po vsebini pa docela različna in za naše razmere mnogo boljša. V »Dom in Svetu« je l. 1894. in 1895. izhajal spis »Vzori in boji«, ki so ga mladi in stari z enako nasladi čitali. Ni čuda, saj je bil spisan v lemem jeziku, poln duhovitih iskric in kakor Goethejev spis »Wahrheit und Dichtung« na realni podlagi malo idealizirano in obilno rane istine.

Jeseni l. 1879. je vstopil učenec Iv. v prvi razred ljubljanske gimnazije. Ka-

je doživel v teku osmih let svojega šolanja, razodeva v pisnih svojemu očetu in svemu prijatelju dijaku v Novem mestu.

Ves čas mu žar pred očmi trije vzori: luč sv. vere, materinsčina in hrepenenje po profesorskem stanu. A vzori niso zrelo sadje, ki kar samo pada v naročje; zanje se je treba bojevati, stanovito in odločno; zato nosi spis naslov: Vzori in boji. Ta spis je sedaj izšel v posebni knjigi. Knjige bo vesel vsak, kdor jo vzame v roko: dijaki, ki bodo čitajoč jo primerjali svoje življenje z Ivanovim, starejši ljudje, ki se bodo spominjali svojih rožnatih mladih dni. S to knjigo je stkal pisatelj pešter čilim, ki je umetnina po obliki, ljub in zanimiv po vsebini, skratka, to je naš Cuore, samo lenši in duhovitejši, naša zlata knjiga.

pr Nova hrvatska drama. Milivoj B. Janković (prof. Blažeković) je napisal tridejansko dramo »Prva ljubav«.

pr Smrt odličnega poljskega književnika. Iz Krakova prihaja vest, da je umrl te dni odlični zastopnik poljske moderne pesnik in dramatik Lucyan Rydel. Iz njegovih del odseva mehka poljska lirčna duša, ki čuti z naravo in popolnoma razumeva njegovo bol. Z Rydlom zgubi poljska literatura veliko moč. Drame Lucyan Rydla so se predstavljale na vseh večjih slovanskih odrih.

pr Francoska revija v Zagrebu. »La petite Revue«, književni mesečnik pod uredništvom dr. Grdeniča je namenjen tistim Jugoslovanom, ki znajo francosko pa se hočejo v poznavanju francoskega jezika še izpopolniti. Literarni nivo prve številke je na višku. Uprava: Zagreb, Akademski trg 2.

pr Claude Debussy. V Zagrebu slave spomin nedavno umrlega znamenitega francoskega skladatelja Claude Debussyja.

pr Louis Mahon umrl. »Temps« poroča, da je umrl v Parizu dne 5. t. m. znani francoski pisatelj Louis Mahon.

Narodno gospodarstvo.

g VIII. emisija delnic Jadranske banke. Subskripcija na nove delnice Jadranske banke je izpadla izredno ugodno, tako da je bilo razpisano število delnic mnogo-krat prekoračeno. O repartitiji bo de te dni sklepal upravni svet, ter se bo de stranke o dodelitvi takoj obvestilo.

g Informacije pri trgovski in obrtniški zbornici. Interesentje dobe pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani pojasnila: o ministrski odredbi z dne 31. marca 1918, drž. zak. štev. 125, zadevajoči promet z nadomestnimi živili; o neki tvrdki v Berlinu, ki po anoncah v avstrijskih časopisih ponuja posojila (svarilo!). Informacije je le pri krajših poročilih mogoče dati tudi pismeno.

g Razpis dobave orodja. C. in kr. vojno ministrstvo bo meseca aprila t. l. nabavilo večje množine orodja. Kolkovane ponudbe je poslati na vojno ministrstvo (Zentralvidenz I. für Armeelieferungen) najkasneje do 25. aprila t. l. Oziralo se bo le na tuzemske izdelke; v ponudbi je navesti katere množine vsake vrste se bodo mogle dobaviti tekom prihodnjih 6 mesecev po dodelitvi naročila. Seznam vrst orodja je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

g Poštni promet z avstrijskimi in otrs-kimi državljani v Odesi. Na avstrijske in ogrske državljane (bosansko hercegovinske deželane) v Odesi se more, dokler je posredovanje po c. in kr. vojnopoštnem uradu 255 mogoče, pisma in poštne karte pošiljati po tuzemski tarifi. Pisma je oddajati odprta. Enako morejo navedene osebe iz Odesi in sicer tudi po posredovanju c. in kr. vojnopoštnega urada 255 pisma in poštne karte po tuzemski tarifi pošiljati v Avstrijo.

Razne novice.

r Praški kruh in jablonski med. Zgodovinarji te vojne bodo morali posvetiti posebno poglavje hrani, ki jo dobiva češko ljudstvo. »Narodni Politika« poroča od strokovne strani, da je skorja sedanjega kruha za Prago in predmestja zdravju nevarna in da je prebivalstvo na noben način ne bi smelo jesti. Prebaviti je itak ne more, ker sestoji iz peska, lesa, slame, zmetega stekla, krede, boba, a vsebuje razen tega tudi organske snovi, t. j. ostanke živalske materije. Peki niso krivi, da je moka tako slaba, ali bi vendar mogli toliko paziti, da se ne bi našle v kruhu razne smeti. — V Jabloncih je nabavila mestna aprovizacija 6000 kg medu z namenom, da ga razdeli med prebivalstvo. Dobila je 80 sodov za 140.000 K, a ko so ga pričeli prodajati, so dognali, da je v sodih namesto medu razredčen lep. Na 1 liter vode je prišlo 4% kleja, ki je nosil ime »medu«.

r Ginnazijci cerkveni roparji. V Lvovu so zaprli enega četrto in dva petošolca, ker so v cerkvi sv. Martina uropali zlato p cerkveno posodo.

r Ruska križarka ponesrečila. Petrogradska agentura poroča: Križarka »Admiral Makarov« je med vožnjo iz Revala zalazila na mine in se potopila. — Pone-

srečno križarko so spustili v morje leta 1907; obsegala je 8000 ton, vozila je z brzino 20 morskih milj; oborožena je bila s 34 topovi.

r Moderno Judito nazivljejo pariški listi bivšo plesalko, sedanjo igralko Regino Badetovo, ki je prinesla s svojega umetniškega potovanja po južni Ameriki Hindenburgovo glavo. To trofejo je prejele umetnica od svojih čestilcev v Buenos Aires. Pri neki protinemski demonstraciji je vdrla moška mladina v nemški klub in tam zrušila Hindenburgovo soho ter odbito glavo zmagoslavno nesla v gledališče, kjer jo je na odru izročila Regini Badetovi.

r Smrt vrbcem na Moravskem. Na Moravskem je izšla uradna odredba za pobijanje vrbcev in sicer iz dveh več ali manj važnih razlogov. Prvič so vrbci jako škodljivi vrtom in polju, drugič je pa njih meso jako okusno in dobro nadomestilo za govedino, tetelino, svinjino, bravino itd., katere je od dne do dne manj.

Ženski svetnik.

z Kakšna bodi bolniška strežnica. Strokovna organizacija bolniških strežnic v Nemčiji je izdala »navodila za bolniško strežbo kot poklic«, v katerih pravi med drugim: Kdor si hoče izvoliti bolniško strežbo kot poklic, naj se vestno izpraša, če ima dar za to umetnost, in sicer tako velik dar, da se temeljito izšolanje izplača. Za bolniško strežbo je treba brezhibnega telesnega, umskega in duševnega zdravlja in tudi gotovo mero telesne moči. Bolniška strežnica naj ne bo ne premajhna, ne prevelika. Na njej ne sme biti nič pozornost vzbujajočega, biti ne sme izkazana ali zelo grda. Imeti mora veliko duševno raznoterje, mnogo samopremagovanja, prilagodljivosti in taktika; neomejeno nesebičnost in ljubezen do bližnjega; jasen, praktičen pogled, smotovitost, pravo zmes energične odločnosti in dobrotne milobe; prijeten glas in znamenito »lahko roko«. Šegavost in vedrost sta razveseljivi; mirni čudi pa gre prednost pred živahnostjo, ako se slednja nima povsem v oblasti. Spričo velike odgovornosti strežniškega poklica naj se s strokovno izobrazbo počaka do polnoletnosti. Ob sprejemu naj bi se zahteval dokaz o dobrem gospodinskem znanju. Vsaka prejšnja delavnost bodisi v trgovskem ali prometno-tehničnem poklicu, v strežbi otrok, gospodinjstvu ali učiteljevanju, je dobra priprava na bolniško strežbo, ker disciplinira in navaja na točnost ter vzbuja čut odgovornosti; prej ali slej se tudi vse tisto, česar se je strežnica naučila v prejšnjem poklicu, izkaže kot dragocen nameček. Bolniška strežnica se mora naučiti skrbno gospodariti s svojimi močmi in ostati zdrava. Namesto dosedaj običajnega preoblaganja z delom se ji mora zagotoviti primeren počitek, da ne bo po petih, desetih letih stala z uničenim zdravjem pred brezupno bodočnostjo.

Večeri ob Lemanu.

Spisal vseuč. prof. Maryan Morawski. S. J. Po tretji izdaji prestavil France Fr. Stele. (Dalje.)

Siemionow.

Jaz poznam iz francoske literature ponajveč povesti; nekaj let se zelo čudim veliki izpremembi teh povesti v smeri, ki o njej govori g. Leroy. To francosko leposlovje, ki je do nedavnega časa opovalo skoro izključno nezvestobo in le nezvestobo, se zanima nekaj let sem redno za moralna vprašanja, celo verskih se ne izogiblje. Pisatelji sicer ne rešijo vselej srečno tega vprašanja, toda vidi se, da ga skušajo rešiti, kakor najbolje znajo in da imajo veliko važnost moralnih načel v življenju vedno pred očmi.

Leroy.

Res je tako; povrat k višjemu stališču v našem leposlovju je očividno. Govoril sem o mladih — toda koliko starejših pisateljev, ki so hodili prej čisto po drugih potih, doživljali nekaj let sem isti preobrat. Bourget n. pr. zakonodajalec dekadentizma, pisatelj toliko ničvrednih del, je v zadnjih letih že precej daleč prišel na potu k etiki in krščanstvu. Kako riše on n. pr. v drugi zbirki »Črtice« prav ves com amore značaj »svetnika«! V svojih »Vtisih« s potovanja po Italiji postaja največ pred slikami predrafaelskih mojstrov, zatopljen v verske misli, ki jih v njih opazuje; ako obišče starokrščanske grobe, časti njihov prah kot relikvije in čuti, da se ima današnji svet zahvaliti silni veri teh ljudi za to, kar ima najlepšega v duši. V »Disciple« slika strašni polom, do katerega logično vodi obupanje nad moralnimi principi, in konča z molitvijo »Oče naš« na ustih skedanelega materijalista. V »Cosmopolis« izva-ja podobno misel na še silnejši način in konča zopet pred Vatikanom — z otožnim vzdihom k veri. — Bourget še ni kristjan in mogoče tudi nikoli ne bo, vendar pa je postal kratkoma drugi pod vplivom te nove dušne atmosfere, ki ga obdaja.

Ne le povest, ampak, kakor je znano, tudi poezija, in kar je še bolj čudno, celo gledališče čuti ta vpliv. Meni bi bilo najljubše, da bi duhovnov in verskih reči sploh ne spravljali na gledališki oder; kakor opažam, se je dosedaj to delalo le zato, da se je vera zasramovala, danes pa se daje duhovnu plemenitejša vloga in vpliv vere in molitve se predstavlja pozitivno in lepo. Krasna dela na podlagi srednjeveških misterijev so doživela ploskanje v pariškem gledališču; in ko je vlada prepovedala igrati Coppée-jev »Oče naš«, malo da ni prišlo do pouličnih nemirov — kar bi bilo pred desetimi leti prav gotovo nemogoče.

Gospodična Wilson.

Zdi se mi, da se tudi v francoskem slikarstvu že opaža ta preobrat. Spominjam se, da, čeprav pri obisku paviljona za umetnost na pariški razstavi l. 1889, še nisem bila sposobna prav veliko ceniti umetnost, sem vendar postala pozorna na to, da je vsa ta umetnost prepojena z razkošjem, izgledala, kakor da bi krščanstvo še nikdar ne bilo na svetu. Dela naših angleških prerafaelitov niso imela nobe nega vpliva nanjo. Ko sem pa po petih letih zopet potovala skozi Pariz in obiskala »Solon«, sem videla v tem oziru že veliko izpremembo. Na Marsovem polju in na Elizejskih poljih je bilo videti veliko število verskih predmetov, obdelanih s spoštovanjem in neko ljubeznijo, občinstvo in kritika sta se posebno s temi slikami bavila, in na ustih vseh je bil James Tissot, ki je zatemnil celo razstavo; on je po desetletnem studiju, kateremu se je vdal z vero in ljubeznijo v Sveti Deželi, razstavil pred Parizani 200 in nekaj desetoric slik iz življenja Kristusovega, a še enkrat toliko jih je obljubil.

Ni mi potreba še pripovedovati, da so v mnogih drugih deželah pojavi življenjske moči religije v kraljestvu misli in umetnosti še mnogo številnejši; toda ker je g. Bielski govoril posebno o Franciji kot najbolj neverni deželi, sem mu odgovorila tudi s Francijo.

Hainberg.

Iz besed g. Bielskega sklepam, da se duševno gibanje, ki se budi na zahodu, ne bo še tako hitro preselilo na vzhod. Brez dvoma tam se mislijo, da v duševnem svetu še zmeraj neomejeno kraljuje materializem.

Siemionow.

Oprostite! To etično-versko gibanje, ki je o njem govoril g. Leroy, se na vzhodu ni zapoznalo, ampak se je ravno tam celo začelo; namreč v Rusiji. Davno je že tičalo v delih ruskih pisateljev, ki so se več ali manj nagibali k misticizmu; pri Dostojevskem se je pokazalo kot vera usmiljenja; nazadnje je dobilo najpopolnejši in najmogočnejši izraz v Levu Tolstemu. Čas, ko je de Vogüé v svojem »Roman Russe« Franciji omogočil poznavanje ruskega umetnika, je bil pravi začetek tega novega duševnega razpoloženja, ki govorimo o njem. Najprvo so slavili Tolstega, potem so začeli pisati v istem duhu. To je bil ravno čas, ko je Tolstoj končal z romani, ki jih je v »Ani Karenini« privedel na zemeljske duševne sile in se obrnil k versko-nravnemu misticizmu. De Vogüé ga je še takrat zaklinjal, naj ne opusti prvotnega pota, ker bo drugače izgubil ves vpliv na širši svet. Tolstoj pa je šel svojo pot dalje, pisal je in še piše verske in moralne spise, uči zatajevali svojo lasno osebnost in živeti za druge ter kliče k revnim krepostim, da že kar preseda. Toda Francoska, Angleška in drugi kraji še bolj čitajo in premišljajo te spise kot njegove romane. Sam de Vogüé je priznal po par letih v znanem svojem članku »Les Cigognes«, da se je zmotil; sodil je — tako pravi sam — kot literat, toda danes hrepeni svet bolj po moralnem vzvišenju kakor pa po literarni lepoti.

Razpis ustanov. Na c. kr. mornariški akademiji je oddati v šolskem letu 1918/19 štiri od dežele Kranjske ustanovljene, po velikem admiralu Antonu Hausu imenovane ustanove za sinove neimovitih slojev prebivalstva kranjske dežele. Splošni pogoji za sprejem v I. letnik c. in kr. mornariške akademije so: 1. domovinstvo na Kranjskem; 2. telesna sposobnost za mornariško vžgojo in bodočo vojno službo na morju; to sposobnost je dokazati po »Predpisu za zdravniško preiskavo pomorskih aspirantov in prosilcev za sprejem kot čolencov c. in kr. mornariške akademije«, izdanem z mornariškim pravilnikom v XXII. komadu leta 1902 (za poveljstva in zavode c. in kr. vojske januarja l. 1903.); 3. zadovoljivo нравno vedenje; 4. izpolnjenost 14. in neprekoračeno 16. leto starosti; 5. z najmanj zadovoljivim (dobrim) uspehom dovršeno dosedanje šolanje, in sicer: štiri nižji razredi kake javne tuzemske srednje šole ali ravno toliko letnikov kake vojaške nižje realke, z nadaljnim pogojem, da je prošle dobil v matematiki najmanj red »dobro«. — Prošnje za eno gori omenjenih ustanov v svrhu sprejema v c. in kr. mornariško akademijo je poslati deželnemu odboru vovodine Kranjske, in to najkasneje do 1. junija t. l. Pozneje dole prošnje se ne bodo upoštevale. Izključujejo se prosilci, ki imajo v prvi vrsti pravico do kakega eraričnega mesta. Prošnji je priložiti: 1. Kratki list; 2. domovinski list (mladeničev); 3. izpričevalo vojaškega zdravnikarja; 4. izpričevalo o cepljenju koz, če cepljenje ni potrjeno v zdravniškem izpričevalu; 5. vsa izpričevala srednje šole, in sicer tudi zadnje izpričevalo od uradga sepe-

stra; 6. izpričevalo o premoženju, potrjeno od pristojnega županstva in župnega urada, in ravno tako pravstveno izpričevalo. — Prošnje je kolkovati s kolkom 2 K, vsako prilogo pa s kolkom 50 vin., če ni že itak kolkovana. — Prošnje smajo vložiti samo starši (oče, ali, če njega ni, mati ali varuh). — Deželni odbor vovodine Kranjske. — V Ljubljani, dne 4. aprila 1918.

Darovi.

Izkaz prispevkov za slovensko šolo v Mariboru za čas od 1. prosinca 1918 naprej:

Posojilnica v Mariboru 500 kron; dr. Pavel Turner 100 kron; Jakob Zadavec 100 kron; dr. Franjo Rosina 110 kron; Miroslav Volčič 100 kron; profesor Franc Voglar nabral v Lembahu 51 kron ter v Rušah 107 kron; Franc Pišek nabral mesto venca na grob g. Petru Zabovnik 62 kron; Železniška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru 252 kron; dr. Radoslav Pipuš 20 kron in 50 kron; prebitek dijaškega koncerta v Narodnem domu dne 3. marca 1918 242 kron; dr. Leopold Poljanec 11 kron; Lovro Petovar 50 kron; Fric Rajh 10 kron; Joško Rajh 50 kron; Viktor Kukovec 50 kron; Janko Dijk 2 kroni; Janko Baukart 5 kron; Franjo Stajko 15 kron; Fric Rajh 10 kron; Vid Janžekovič 50 kron; Anton Godec 20 kron; Rudolf Maister 20 kron; Matija Pirc 10 kron; dr. A. Mulej 10 kron; Franc Voglar 10 kron; iz pušice v Narodnem domu 497 K 29 vin., skupaj 2504 K 29 vin. — Vidimo, da narod umeva važnost slovenske šole v Mariboru. Priprčani smo, da dobijo ti dobrotniki še nebroj posnemovalcev.

× × ×

Darovi za dr. Krakov spomenik. XIV. izkaz. Od 2. do 28. marca 1918.

2500 kron: Mestna občina ljubljanska. — Po 1000 kron: Darila iz »Slovenskega Naroda« (»Slov. Narod« 6. marca 1918); Katoliška Tiskarna od prodanih razglednic dr. Kraka (drugi dar). — 735 kron 3 vin.: Darila iz »Slovenskega Naroda« (»Slov. Narod« 26. marca 1918). — 734 kron 80 vin.: Stefan Lovrečič, občinski tajnik, Marežice pri Kopru, Istra (drugič). Darovali so: Ivan Karlovic, Kat. Cerut, Avg. Šuc, Ivan Pečenko, Matej Kocjančič, Stefan Lovrečič, Jos. Babič in Jos. Lovrečič po 50 kron; Franica Lovrečič, Ivan Karlovic, Anton Bernetič, Ant. Koren in Katica Cerut po 10 kron; v protest zaplenjene pole za jugoslovansko deklaracijo 9 K 60 v; Urš. Kocjančič 6 K; Jasin Bembič, Ana Razman, Andrej Kocjančič in Karla Kocjančič po 5 K; nadalje sedem po 4 K, devet po 3 K, sedem-petdeset po 2 K, sedemdeset po 1 K, devet manj kot po 1 krono (5 K 20 v). — 700 K: Zupanstvo v Sežani pri Trstu (darovali so: dr. Anton Verčon 50 kron; župan Fr. Stofa in Stef. Ernst Paximadič po 20 kron; župan Iv. Schiffrer 15 K; Kristina Stofa, Adeja Amf, Rajčelj, voditelj žnidarskih, Peter Pirjevec, Alojzij Pirjevec, Anton Berginec, Ant. Bekar, Marko Žnidarski, Karel Bunc, Matko Kanle, dr. Ščtomir Dolenc, židarski zastavonoša v Trstu, geom. Premru, Jož. Čebule, Ludv. Mahorčič, Amalija Stofa, Iv. Sturm in Jos. Glazar po 10 kron; Ana Bizjak, Milena Pirjevec in Franc Pahor po 6 K; Kontelj Meli, Jadranska in Led po 5 K 86 v; Koršič, Zofia Renčelj, Pagon, Julijana Votovec, Franja Guličeva, dr. Rumer, Rozalija Mržkova, C. Brelich Antoniazio, Srečka Pahor, A. Zlobec, Jos. Pahor, Jos. Grbec, Erne, Milan Subić, Zdravko Stofa, Alojzij Strekelj, Alojz. Cotič, Anton Macarol, Stanko Vizintin, Antonija Skrinjar in Urška Smuc po 5 K; nadalje trinaest po 4 K, šest po 3 K, štirideset po 2 K, eden 2 K 64 v, dvaindeset po 1 K, dva po 80 v, eden 60 v, eden 40 v in razni 76 K 68 v. Končno je votirala občina znesek 100 K za dr. Krakovo ustanovo, najbrž gorško, ker mi tega nismo preleteli. — 570 K: Ivan Mevčič, kaplan, Trnovo, Notr. (nabrano kot čisti dobiček na predpustni zabavi tamkaj). — 556 K: Ivan Drašček, kurat, Stjak pri Sežani, Gor. (darovali so: Albin Furlan, Ivan Bergant in Ivan Drašček po 20 K; družina Ozbič, Jož. Sarazin, Malka Sarazin, Marija Bergant, družina Koršič, Bralno društvo, družina Stemberger, družina Sluban, Rozalija Funa, Alojz Zvolkelj, Pepina Trampuž, družina Renner in Florijan Turk po 10 K; družina Hlača 8 K; Marija Stemberger in družina Mislje po 2 K; Ivan Albrecht, Marija Renner, Alojz Ozbič, Franca Stipančič, Amalija Stipančič, Marija Sarazin, Franc in Marija Počkar, Marija Počkar, Ana Funa, Ivan Počkar, Ana Funa, Ivan Počkar, družina Kenda, družina Funa, Jožeta Večko, družina Trampuž, družina Renner, Hyne Janisl, Nace Stemberger in župan Maks po 5 K; nadalje šestnaest po 4 K, eden 3 K 30 v, osem po 3 K, petinširideset po 2 K, eninšedemdeset po 1 K in osem ostalih 3 K 70 v). — 538 K: Odbor za dr. Krakov večer v Litiji (čisti donesek koncerta dne 9. februarja t. l.). — 520 K 98 v: Mestna hranilnica v Ljubljani, obresti za l. 1917. od denarja vloženega na knj. 111.688. — 332 K 38 v: Darilo iz »Slov. Naroda« (»Slov. N.« 6. marca 1918). — 220 K 86 v: Darila iz »Slov. Naroda« (»Slov. N.« 9. marca 1918). — 205 K: Mestno županstvo v Radovljici (dar občinskih odbornikov mesta Radovljica mesto venca umrlemu kanoniku Novaku). — Po 200 K: Mestno županstvo Kranj; Anica Kurent, Krško, nabrala na narodnem taboru v Krškem dne 10. marca t. l. — 195 K: Darila iz »Slov. Naroda« (»Slov. N.« 20. marca 1918). — 189 K: Darilo iz »Slov. N.« (»Slov. N.« 13. marca 1918). — 155 K: Dohodniki rožmarice dekanije, Staj. — 150 K: Vesela družba v Strojčevci gostilni v Zalemlogu pri Zelenikih. — 145 K: Fr. Cerar, Stob pri Domžalah (zložili občinski odborniki po končani seji z nekaterimi prijatelji v gostilni Matevža Cerar). — 133 K: Darila iz »Slov. N.« (»Slov. N.« 23. m. 1918). — 131 K: Odbor Krekovega večera v Litiji (čisti donesek koncerta z dne 2. marca t. l.; donesek koncerta z dne 9. februarja v znesku 538 K, gl. zgoraj). — 125 K: Franjo Borčič, Marinc-Feld, Kan. Batt, v p. 466, ekscentrična Grado. Darovali so: Slovenski Boris Sinkovec 21 K in vojniški svečenik N. N. 14 K; Hrvatje Franjo Borčič, Luka Čuliat, Reko Orbeh, Audrija Sviličič, Stjepan Vuković, Toma Bilaver in Karlo Sabo po 10 kron; Konorčič Marko Dugan, Franjo Brkan in Čeh Miko po 5 K). — 115 kron 20 vin.: dr. Fran Jankovič, drž. poslanec, Kozje, Stajersko (nabrani na predlog g. Zemljiča, župana v Radenci, slovenski delegatije kmetske družbe in njih gostje na prijateljskem sestanku dne 20. marca v Gradcu). — 109 kron: Franc Hernja, Središče na Stajerskem (zbrano na polit. shodu v Središču 3. marca kot majhen povratek za dobroto, ki jih je stori naš narodni velikan svojemu narodu). — 107 kron: Nabrano v župniji Ge-

riče nad Kranjem o priliki podpisovanja za jugoslovansko deklaracijo. — 102 kroni: Marija Kravanja, Jezernice, št. Rupert pri Beljaku (zložili Bovški begunci v Beljaku in Jezernicah. Dali so: Terezija Kaus 10 K; Katarina Kaus 8 K; Eliza Kenda in Marija Copi po 6 K; Marija Kravanja, Franc Klavara, Ivan Gašperšič, Stefanija Sulin, Jožefa Ivantič, Katarina Müller, Andrej Kaus, Franc Hrovat, Jožefa Kenda, Ant. Jakelj, Ana Copi in Olga Mrakič po 5 kron; nadalje dve po štiri krono, eden 3 krono in eden 1 krono). — Po 100 kron: Jernej Kopač, tovarnar v Gorici, sedaj v Ljubljani (po dr. Ježu); zbirka v gostilni mestnega župana Hafnerja v Škofji Loki (po F. Finžgarju); županstvo občine Šturje na Vipavskem; županstvo Štjak na Goriškem, mestno županstvo v Postojni; Jožef Drofenik, veleposesnik, št. Jurij ob južni železnici; J. Caharija, župan v Nabežini; Hranilnica in posojilnica v Smledniku; Sentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani od veselice v Hrušici dne 24. februarja). — 75 kron: A. Cok, J. Baon VIII., b. h. 4, vojna pošta 549, (zbral med češkimi, hrvatskimi in slovenskimi kolegi). — 70 kron: Sorodniki na pogrebu Antona Perharc, Vipava (po dr. Ježu). — 68 kron: Občina Ustje pri Ajdovščini. — 63 kron 60 vin.: Trški občinski urad v Trzinu na Gorenjskem. — 63 kron 24 vin.: Cerkvene pevke v Dragi pri Trstu (po Milki Žerjav). — 56 kron: Jugoslovani pri podoknici v slovo Zinke Fleš v Škofji Loki. — 51 kron: Darila iz »Slovenskega Naroda« (»Slov. Narod« 16. marca). — Po 50 kron: Najožji prijatelj krog gospoda Albina v proslavo spomina dr. Kreka (po dr. Ježu); J. Jalen, Rateče-Belapec; Ivan Zaplotnik, posestnik Letenice nad Kranjem; Lud. Pirkovič, učitelj, Svibno (darovala vesela družba, zbrana o priliki godovanja gosp. Josipa Povšeta na Pristavi, Svibno); Pevsko društvo Lipa v Litiji (nabrano na obnem zboru 24. marca t. l.). — 48 kron: Darilo iz »Slovenskega Naroda« (»Slov. Narod« 2. marca 1918.). — 41 kron: Vesela družba v Rajhenburgu ob Savi. — Po 40 kron: Ciril Ivantič, davčni upravitelj, Cerkno na Goriškem; družba pri Štemburju v Kandiji. (Zložili so gg. Franc Lampret, Fr. Zevnik, Franc Volk in Jakob Zadnik). — 35 kron: Županstvo šmarca pri Kamniku. — 32 kron: Nabrano v veseli družbi v gostilni G. Thalerja v Železnikih. — Po 30 kron: Županstvo Suhor v Beli Krajini; Fr. Gomilšek, župnik pri Sv. Petru na Medvedjem selu (od tega je darovala Hranilnica in posojilnica tamkaj 20 kron in Kat. slov. izobraževalno društvo istotam 10 kron); županstvo občine Podkraj. — 29 kron: Franc Golež, nadučitelj, Sv. Kunigunda pri Konjicah, Štajersko (od tega je darovalo tamkajšnje učitelstvo 15 kron, občinski odborniki pa 14 kron). — 26 kron 38 vin.: Županstvo Naklo na Goriškem (nabrane vrle Barčanke o priliki podpisovanja za jugoslovansko deklaracijo). — Po 25 kron: Jakob Sem, trgovec, Ljubno, Štajersko; županstvo občine Dol pri Ljubljani; županstvo Mošnje; Josipina in Mirko Uloga mesto venca na grob nečakinji Julki Lazar. — Po 23 kron: Župni urad v Smledniku — drugo zbirko župljanov te fare; Katoliška Bukvarna prilično nabrano. — Po 21 kron: Alojzij Dolgan, Geb. Bäck, 122, et. pošta 277 (zložili so: Karel Katič 6 kron, Al. Dolgan 5 K, eden 4 krono in trije po 2 kroni); županstvo Trzin. — Po 20 kron: Florijan Božič, inženir (po »Jugoslovane«); Ivan Jurca, posestnik, Petkovec pri Rovtahu; Jos. Mandelj, uradnik v tobačni tovarni v Ljubljani; Franc Pečnik, župnik v Podgorju pri Slov. Gradcu; člani novomeške podružnice Slomškove zveze (po Olgi Andrejčič); Edko Ferjančič, enoletni prostovoljec, Kisa, Qu. Abt. Gr. L., vojna pošta 487; Kmetijsko društvo, Loški potok; županstvo Križka vas pri Višnji oori. — Po 15 kron: Albert Leban, Gorenja Tribuša ob Idriji; Fr. Spindler, župnik; št. Jurij ob Pesnici; Fr. Lovšin, kaplan, Loški potok; Ručigaj, Dobeno pri Mengšu. — 12 kron: Fr. Tominec, Krška vas, nabral v veseli družbi pri Rožmanu na Stročljah. — 11 kron: Neimenovan po dr. Janezu Samsa, profesorju v Zavodu Sv. Stanislava, št. Vid. — 10 kron 20 vin.: Franc Trop, župnik, Rimške Toplice, Štajersko. — Po 10 kron: Dr. Francišk Kogoj, zdravnik, Jesenice; Ana Wernig, Dečice pri Vrbi ob Vrbskem jezeru; M. Kovačič, poročnik, Schtz. Baukomp. 2/37, vojna pošta 349; Marin Bulič, praporščak iz Solita; Valentin Frelih, župan, Osolica nad Škofjo Loko; Rafajznova posojilnica, št. III pri Velenju; dr. Ivan Fugino, Dubrova Polica, Dalmacija; Tomaž Olip, gostilničar, Sele pri Borovljah; Fr. Roblek, Sele pri Borovljah, Koroško; Ivan Kuchling, župni upravitelj, Gorje pri Zilski Bistrici, Koroško (daroval je on sam 5 kron in Ludvik Mešnik enako 5 K); županstvo občine Zelimlje pri Ljubljani; Fr. Petek na Ljubnem v Savinski dolini. — Po 5 kron: N. N., Podpeč pri Preserju; Janez Berlak, Dragovič pri Ptuj; Matija Hudovernik, umirovljeni učitelj, Zasip pri Gorjah. — 4 kron: Doroteja Jug, Gradac, Belakrajina. — Nadalje eden 3 krono, eden 2 K 50 v, eden 2 K 10 v in eden 2 kroni.

Skupaj 14.289 K 21 vin.
Od preje 92.122 K 44 vin.

Skupaj 106.411 K 65 vin.
Od tega pa se je vrnilo J. Cu., Štajersko, 70 kron, ki so bile namenjene za Krekov dom in so le pomotoma došle nam v roke.

Torej je dosedaj nabranega 106.341 K 65 vin.
Ljubljana, dne 28. marca 1918.
Odbor za dr. Krekov spomenik.

Hlapec ali kočijaž

konjem, zanesljiv, dobi stalno službo v hotelu »Slon« v Ljubljani. 1178

Kupim se hišica

z malim vrtom.
Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod šifro »Hiša 1114«.

Kupim hišo v Ljubljani

za 100.000 do 300.000 kron.
Ponudbe pod »Hiša«, Ljubljana, poštni predal 74.

Dejavce in dejavke

sprejme takoj v službo
strojna tovarna SAMS & CO v LJUBLJANI,
Metelkova ulica 4. Zglaševanje od 4.—5. ure pop.

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Potrtega in udanega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubi papa

Ludovik Lederhas

c. kr. gimn. profesor v pok., vitez
Franc Jožefovega reda

včeraj, v sredo, dne 10. aprila, ob 7. uri zvečer po dolgi in mučni bolezni, večkrat previden s sv. zakramenti, v 65. letu mirno in vdan v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v petek, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, sv. Petra cesta št. 14 na pokopališče k Sv. Križu. Svete maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Predraga pokojnika priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 11. aprila 1918.

Ivana Lederhas roj. Ferjan
soproga.

Ludovik, Rajko, Ljudmila, Danica
otroci.

Mestni pogrebni zavod.

Z žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naš iskreno ljubljani dobri oče

Henrik Kastelic

danes ob 6. uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v soboto ob 10. uri popoldne.

Preblega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.
Zatičina, dne 11. aprila 1918.

ZALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Za vse dokaze sočutja in tolažbe ob prebrdki izgubi našega nad vse ljubljene, edinega sina in brata, gospoda

Hermana Lessiaka

absolventa trgovske šole

izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nas tolažili ob času bolezni in smrti ter vsem onim, ki so rajnika tolažili v dolgi in hudi bolezni ter vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, najtoplejšo zahvalo. Posebno iskreno se zahvaljujemo gosp. svetniku dr. O. Kraju, č. gg. kaplanu Keteju in vikarju škrbecu ter gospe prof. Remer in gospe nadzornikovi Lavtizar za vso požrtvovalnost.

Slednjič izrekamo najtoplejšo zahvalo slavnj Elizabetni konferenci.

Vsem, prav vsem Bog stotero plačaj!

Klementina Lessiak, mama.

Poldi Lessiak

uradnica Živnostenske banke podružnica
Trst, t. č. v Pragi, sestra.

Knjigovodja (tajnik)

z večletno prakso, samostojna moč, se za stalno sprejme. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe na upravo Hotel »Slon« v Ljubljani. 1179

Prodaja se:

Starinska garnitura: 1 klečalnik s predalom, Madona iz alabastra s stekleno omario, 2 srebrna svečnika in razpelo.

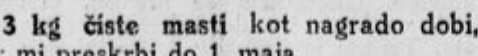
Ponudbe pod znamko »Starina 1174« na upravo »Slovenca«.

Išče se pridna

dekla

najrajši kaka begunka, k begunski družini na deželi blizu Celja na posestvo. Mora znati molziti in opravljati poljska dela. Naslov pove uprava »Slovenca« pod znamko »Begunska dekla 1175«.

stanovanje

obstoječe iz 2 do 3 sob. Najraje tudi z uporabo vrta. Ponudbe na upravo lista pod šifro »čedno«. 1181

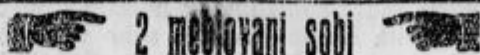
Čebulček

liter K 5 — priporoča

SEVER & URBANIČ, Ljubljana.

Sivilje in pomočnike

sprejme proti dobri plači v trajno delo
modni salon POTOČNIK, Gradišče št. 7,
1202 Ljubljana.

2 meblirani sobi

se iščeta za daljšo dobo. Ponudbe pod »Dr. G.«
na upravo našega lista. 1198

Zamaške

nove in stare kupi vsako množino

tvrdka JELAČIN & Ko. Ljubljana
ljubljska industrija probkovih zamašk

Proda se večje posestvo

(nekdanj štrekljevo posestvo) v Gorjanskem pri Komnu, blizu železniških postaj Nabežina oziroma Stanfel, obstoječe iz dveh enonadstropnih hiš in gospodarskih poslopj ter iz okroglo 58 oralov vrta, njiv, travnikov, pašnika in gozda. — Natančni pogoji se izvedo v Mestni hranilnici Ljubljanski v Ljubljani. 1196

Krapina-

Toplice zdravljenje
(Hrvatsko) revmo ischias
Pojasnica in
prospekt zastoj.

Dobra oskrba zagotovljena!

Kislo vodo „Silva vrelec“

žganje in vino

razpošilja A. Oset, p. Guštanj, Koroško.
Kupim steklenice in zamaške.

SODE za vino in zelle

kupimo vsako množino. — Obširne ponudbe na poštni predal 49, Gradec.

Razpis službe.

Službo gozdnege in poljskega čuvaja odda takoj občina Zgornja Šiška. Prošnje s priloženim navetvenim spričevalom in domovinski listom je poslati do 20. aprila t. l. županstvu Zgornja Šiška. V prošnji naj se navede tudi zahtevek plače in naturalij za prehrano. 1177

Županstvo Zg. Šiška, dne 7. aprila 1918.

Srbečico

garje, lišaje in vsakovrstne kožne bolezni odstranja zanesljivo in naglo Bernsteino mazilo brez duha. Cena 3, 5 in 9 kron. Sem spadajoče Bernsteino milo 5 kron. — Izdeluje lekarnar Aleksander Gerš, Nagrbčjs 30, Ogrsko. 366

Velika zaloga rabljenih, skoraj novih pisalnih strojev

različnih sistemov, kakor: Remington mod. 10, Yost, Titania, Ideal, Regina, Kanzler, Victor, Ultima, Mignon i. t. d. — Razmnoževalni aparati in njih potrebščine. — Prvo vrstne barvne trakove v vseh širinah in barvah. Ogljeni (karbon) papir ter vse druge strojepisne in pisarniške potrebščine; tudi pisemski ovitki, zavojni papir, pečatni vosk, pivnik, strgalke i. t. d. na zalogi.

Edina specialna trgovina na Kranjskem:

THE REX CO., LJUBLJANA,

Selenburgova ulica 7, I. nadstropje, nasproti pošte.

Trgovci!

Ako hočete svoje odjemalce zadovoljiti, poslužite se

„Adria-Izdelkov“

kakor kavni nadomestek I s 50 % sladkorja, lug, Vaniljin sladkor, pečilni prašek, nadomestek škroba, pravi čaj, dišave, francosko žganje, pralno milo itd. itd. 1201

Za dobro kakovost svojih izdelkov jamči priznana solidna ter slovenska tvrdka

F. Šibenik,

Adria-Izdelki, Zagreb.

Kranjska deželna podružnica

z. a. deželne življenjske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice
v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim riziko, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Prospekti zastoj in poštne prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

Prostovoljna javna dražba raznih

lesenih stamb

se bode vršila v nedeljo, dne 14. aprila t. l. ob 11. uri popoldne na bivšem Ravnikarjevem tenališču nasproti koledvoru v Domžalah.

Stavbe, skoro nove, so krite deloma z opeko, deloma s strešno lepenko. Natančnejši podatki se dobijo lahko pri lastniku Fr. Ravnikarju, mestnem tesarskem mojstru v Ljubljani, Linhartova ulica šte. 25, ali pri M. Ravnikarju, tovarne slaminikov v Domžalah.

Trgovci, pozor!

BARVA ZA OBLEKE, zajamčeno dobra v vseh barvah: 100 zavojev 50 kron;
500 zavojev po 45 kron za 100 zavojev;
1000 zavojev po 40 kron za 100 zavojev.

TABAKON, nadomestek za tobak:
za cigarete 1 karton 120 zavojev 70 kron;
za pipo 1 karton 120 zavojev 60 kron.

Z dovoljenjem c. kr. lin. ministrstva dovoljen tudi v trafikah.

PERILNI PRAŠEK »Zipo«, 350 zavojev 90 kron.

LUG »TON-TON«, popolen nadomestek za milo. Za pranje, ribanje itd. Za vsako hišo, bolnišnico, tovarno itd. neobhodno potreben. Zaboje 20 kilogramov 56 kron.

ŽELJCI ZA ČEVLJE, sukanec, sandali, slamnate krtače itd. — Zahtevajte cenik! —

Podpirajte domačo tvrdko!

Se priporoča

R. COTIČ, VRHNIKA.

„Neue Südslavische Rundschau“

Edina v nemškem jeziku izhajajoča jugoslovanska revija, edini tudi zunanemu svetu dostopni jugoslovanski organ, poklican, na zunaj zastopati interese Hrvatov, Slovencev in Srbov in naše slovanske brate zunaj slovanskega juga informirati o kulturnih, gospodarskih, političnih in socialnih razmerah troedinega naroda. »Südslavische Rundschau« je bila oblastveno ustavljena. — Da se izpolni vrzel, se je ustanovila »Neue Südslavische Rundschau« kot bojni in informacijski organ za interese Hrvatov, Slovencev in Srbov. — Pozivljamo torej vse one, ki žele zmage jugoslovanski, torej tudi občeslovanski stvari, da se naroče na »Neue Südslavische Rundschau«. Obenem opozarjamo slovanske firme, da je »Neue Südslavische Rundschau« najugodnejši posredovalec za nakup in prodajo blaga na slovanskem jugu, da se torej v listu »Neue Südslavische Rundschau« inserira najuspešneje. — Naročnina na »Neue Südslavische Rundschau« stane vse leto K 30, polletno K 15, četrtletno K 8. — Inserati: Cela stran K 150, polovica K 75, četrtina K 40. — Tudi prosimo slovanske politike in nacionalne ekonomne sodelništva.

Vprašanja in naročila je naslavljati nar:

»NEUE SUDSLAVISCHE RUNDSCHAU«

Zagreb, Akademski trg 2. 1173

OBVESTILO.

Uljudno naznanjam cenjenim damam v Postojni in okolici, da je odprt

modni salon

v Postojni — Mailand 201.

vsake prve dni v tednu: nedelja, ponedeljek in torek. Zaloga najnovejših dunajskih modelov in svilenih čepic. Sprejemajo se vsa popravila in prekrčenje klobukov.

S točno postrežbo se priporoča

P. RECKNAGEL, nasled.

A I 137/18—23.

Dražbeni oklic.

Vsed sklepa z dne 16. marca 1918, opr. šte. 137/18—13 se prodajo dne 15. aprila 1918, popoldne ob 9. uri, v Ljubljani, Lončarska steza, hiša Drele, na prostovoljni javni dražbi nastopne v zapuščino pokojnega g. Avgusta Jagodiča spadajoče premičnine:

- 2 devetletna srednjevisoka belca (Eisenschimmel), dobro rejena, po 3000 K = 6000 K
- 1 par prsnih oprav po 50 K = 100 K
- 1 par komatov z opravo po 100 K. 200 K
- 1 rabljena plišasta vozna odeja 5 K
- 2 karirani rabljeni konjski odeji po 2 K 50 h = 5 K
- 1 lahka dvovprezna kočija, rumeno pleskana 1800 K
- 1 lahka dvovprezna kočija, zeleno pleskana 1700 K

Reči se smejo ogledati dne 15. aprila v času med 9. in 1/10. uro popoldne na licu mesta. Pod cenilno vrednostjo se premičnine ne prodajo.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. I. dne 8. aprila 1918.

Št. 15.113/17.

Razglas.

Podpisani mestni magistrat razpisuje napravo lesene tržne lope

na Pogačarjevem trgu.

Tozadevni načrt, proračun, pogoji in drugi pripomočki se lahko ogledajo v mestnem stavbnem uradu ob navadnih uradnih urah.

V ponudbi je navesti jednotne cene in na podlagi treh izračunjenih zneskov, dalje da se ponudnik podvrže vsem stavljenim pogojem.

Ponudbe je vložiti v mestnem stavbnem uradu do 20. aprila 1918 do 12. ure popoldne.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 5. aprila 1918.